

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Canllawiau Statudol

Gwasanaethau Mabwysiadu

Mae'r canllawiau statudol hyn yn ymwneud â Rhannau 3 i 15 o Rheoliadau Gwasanaethau Mabwysiadu Rheoleiddiedig (Darparwyr Gwasanaethau ac Unigolion Cyfrifol) (Cymru) 2019

Ebrill 2019

Deddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016

Cynnwys

Ynglŷn â'r canllawiau hyn.....	1
Rhestr o'r prif dermau.....	4
Cysylltiadau defnyddiol	7
Pennod 1: Gofynion ar Ddarparwyr Gwasanaethau	
1.1 Gofynion cyffredinol ar ddarparwyr gwasanaethau	9
1.2 Gofynion ar ddarparwyr gwasanaethau o ran y camau y mae'n rhaid eu cymryd cyn cytuno i ddarparu chymorth	20
1.3 Gofynion ar ddarparwyr gwasanaethau o ran yr wybodaeth y mae'n rhaid ei rhoi i unigolion wrth gychwyn darparu cymorth	23
1.4 Gofynion ar ddarparwyr gwasanaethau o ran safon y gofal a'r cymorth a ddarperir	26
1.5 Gofynion ar ddarparwyr gwasanaethau – diogelu	31
1.6 Gofynion ar ddarparwyr gwasanaethau gyda golwg ar staffio.....	35
1.7 Gofynion ar ddarparwyr gwasanaethau o ran mangre	43
1.8 Gofynion eraill ar ddarparwyr gwasanaethau	44
Pennod 2: Gofynion ar Unigolion Cyfrifol	
2.1 Gofynion ar unigolion cyfrifol i sicrhau bod y gwasanaeth yn cael ei reoli'n effeithiol	53
2.2 Gofynion ar unigolion cyfrifol i sicrhau bod y gwasanaeth yn cael ei oruchwylio'n effeithiol	59
2.3 Gofynion ar unigolion cyfrifol i sicrhau bod y gwasanaeth yn cydymffurfio	61
2.4 Gofynion ar unigolion cyfrifol gyda golwg ar fonitro, adolygu a gwella ansawdd y gwasanaeth sy'n cael ei reoleiddio	62
2.5 Gofynion eraill ar unigolion cyfrifol	64
Atodiad A: Rhannau o'r Rheoliadau nad ydynt yn destun y Canllawiau hyn	66
Atodiad B: Atodlenni i Reoliadau 2(1) a 23, 2(1) a 30, 31 a 53.....	72

Ynglŷn â'r canllawiau hyn

Cyhoeddir y canllawiau statudol hyn gan Weinidogion Cymru o dan adran 29 o Ddeddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016 ('y Ddeddf). Mae'n berthnasol o 29 Ebrill 2019 ymlaen.

Mae'r Ddeddf, Rheoliadau Gwasanaethau Mabwysiadu Rheoleiddiedig (Darparwyr Gwasanaethau ac Unigolion Cyfrifol) (Cymru) 2019 ("y Rheoliadau") a'r canllawiau statudol hyn yn disodli'r gofynion a sefydlwyd yn flaenorol dan Ddeddf Safonau Gofal 2000 a'i Safonau Gofynnol Cenedlaethol cysylltiedig.

Mae'r canllawiau hyn yn nodi:

- sut y gall darparwyr gwasanaethau mabwysiadu rheoleiddiedig gydymffurfio â'r gofynion a osodir gan reoliadau a wnaed o dan adran 27 o'r Ddeddf, a
- sut y gall personau a ddynodir yn unigolyn cyfrifol am wasanaethau mabwysiadu rheoleiddiedig gydymffurfio â'r gofynion a orfodir gan reoliadau a wneir o dan adran 28 o'r Ddeddf.

Mae'r gofynion hyn wedi'u cynnwys yn Rhannau 3 i 15 o'r Rheoliadau. Daw'r Rheoliadau i rym ar 29 Ebrill 2019 a daw'r cod ymarfer hwn hefyd i rym ar y dyddiad hwnnw.

Mae Adran 29(3) o'r Ddeddf yn dweud bod rhaid i ddarparwyr gwasanaethau rheoleiddiedig ac unigolion cyfrifol dynodedig **roi sylw i'r canllawiau hyn** wrth fodloni'r gofynion a osodir drwy reoliadau o dan adrannau 27 a 28 o'r Ddeddf.

Mae'r canllawiau hyn hefyd yn berthnasol i'r darparwyr sy'n gwneud cais i gael cofrestru fel darparwr gwasanaeth o dan adran 6 o'r Ddeddf. Mae canllawiau ynghylch cofrestru wedi cael eu llunio gan y rheoleiddiwr gwasanaethau, sef Arolygiaeth Gofal Cymru ('AGC'), ac maent ar gael ar eu gwefan.

Sut i ddefnyddio'r canllawiau hyn

Darpar ddarparwyr gwasanaethau ac unigolion cyfrifol

Rhaid i'r sawl sy'n dymuno darparu gwasanaeth rheoleiddiedig wneud cais cofrestru i AGC sy'n gweithredu swyddogaethau Gweinidogion Cymru fel rheoleiddiwr y gwasanaeth. Rhaid i ddarpar ddarparwyr gwasanaethau ac unigolion cyfrifol ddangos y byddant yn gallu bodloni'r gofynion a osodwyd drwy'r Ddeddf a'r Rheoliadau ac y byddant yn parhau i'w bodloni ar ôl cael eu cofrestru.

Er mwyn caniatáu cais i gofrestru, rhaid i AGC fod yn fodlon y bydd unrhyw ddarpar ddarparwr gwasanaethau rheoleiddiedig yn gallu, ac y bydd yn parhau i allu, bodloni'r safonau darparu gwasanaethau a bennir yn y rheoliadau o dan adran 27 o'r Ddeddf. Rhaid i

AGC fod yn fodlon hefyd y bydd y personau a ddynodir yn unigolyn cyfrifol yn gallu cydymffurfio â'r dyletswyddau a bennir mewn rheoliadau o dan adran 28 o'r Ddeddf ac y byddant yn gwneud hynny.

Bydd AGC yn defnyddio'r canllawiau hyn i lywio ei phenderfyniadau ynglŷn â chaniatáu neu wrthod ceisiadau i gofrestru fel darparwr gwasanaeth.

Darparwyr gwasanaethau cofrestredig ac unigolion cyfrifol dynodedig

Rhaid i ddarparwyr cofrestredig gwasanaethau rheoleiddiedig ac unigolion cyfrifol dynodedig fodloni gofynion y Ddeddf a'r Rheoliadau. Wrth wneud hynny, **rhaidd iddynt roi sylw i'r canllawiau statudol hyn** sydd wedi'u llunio i'w helpu i ddeall sut y gallant fodloni'r gofynion perthnasol yn y Rheoliadau. Bydd AGC hefyd yn defnyddio'r canllawiau hyn i lywio penderfyniadau ynglŷn ag i ba raddau y mae darparwyr cofrestredig yn bodloni'r gofynion hynny.

Bydd darparwyr gwasanaethau'n parhau'n gyfrifol am benderfynu sut y bydd y gofynion yn cael eu bodloni, gan ystyried anghenion yr unigolion sy'n defnyddio'r gwasanaeth a'r datganiad o fwriad ar gyfer y gwasanaeth.

Os na fydd darparwyr gwasanaethau cofrestredig ac unigolion cyfrifol dynodedig yn dilyn y canllawiau hyn, bydd yn rhaid iddynt ddarparu tystiolaeth i ddangos bod eu ffordd o weithio'n eu galluogi i fodloni'r gofynion perthnasol yn y Rheoliadau.

Strwythur y canllawiau hyn

Mae'r canllawiau hyn yn nodi'r canlynol:

- **Crynodeb o fwriad pob Rhan o'r Rheoliadau**

Mae Rhannau 3 i 10 o'r Rheoliadau, a wneir o dan adran 27 o'r Ddeddf, yn nodi'r gofynion ar ddarparwyr gwasanaethau mewn perthynas â safon y gwasanaeth y mae'n rhaid ei ddarparu. Maent yn tynnu sylw at bwysigrwydd llesiant unigolion sy'n derbyn cymorth gan y gwasanaeth mabwysiadu rheoleiddiedig¹. Maent hefyd yn gosod gofynion eraill ar ddarparwyr gwasanaethau, sy'n gysylltiedig â gweithredu'r gwasanaeth rheoleiddiedig.

Mae Rhannau 11 i 15 o'r Rheoliadau, a wneir o dan adran 28 o'r Ddeddf, yn nodi'r dyletswyddau a osodir ar yr unigolyn cyfrifol dynodedig gyda golwg ar wasanaeth rheoleiddiedig. Mae'r dyletswyddau hyn yn cynnwys gofyniad i oruchwylio'r ffordd y caiff y gwasanaeth ei reoli gan gynnwys penodi rheolwr priodol ac addas. Y bwriad yw sicrhau bod unigolyn dynodedig ar lefel ddigon uchel yn atebol am ansawdd yn ogystal â chydymffurfedd y gwasanaeth, ac yn sicrhau bod cadwyn glir o atebolrwydd yn cysylltu cyfrifoldeb corfforaethol y darparwr gwasanaeth a'r unigolyn cyfrifol sy'n cyflawni rôl rheolwr y gwasanaeth rheoleiddiedig.

¹ Mae'r safonau hyn yn gysylltiedig â'r datganiad llesiant ar gyfer pobl sydd angen gofal a chymorth a gofalwyr sydd angen cymorth. <http://gov.wales/docs/dhss/publications/160831well-being-statementcy.pdf>

- **Testun pob rheoliad**

Mae'n bwysig bod darparwyr gwasanaethau mabwysiadu rheoleiddiedig ac unigolion cyfrifol yn edrych ar destun pob rheoliad fel y ffynhonnell wybodaeth gyntaf ynglŷn â beth yw'r gofynion a sut mae eu bodloni. Mae'r canllawiau hyn yn rhoi esboniad pellach ynghylch sut i fodloni elfennau unigol pob rheoliad, lle gallai fod yn ddefnyddiol cael eglurhad a diffiniad pellach. Lle bo testun y rheoliad yn hunanesboniadol, ni roddir canllawiau pellach.

- **Canllawiau ar ofynion elfennau unigol o'r rheoliad**

Ni ddylid ystyried bod y canllawiau am elfennau unigol pob rheoliad yn cynnwys pob sefyllfa oherwydd efallai y bydd modd i ddarparwyr gwasanaethau ac unigolion cyfrifol ddangos eu bod yn bodloni pob elfen o'r rheoliad mewn ffyrdd eraill.

Mae Atodiad A yn nodi rhannau o'r Rheoliadau nad ydynt yn destun y canllawiau hyn, gan nad ydynt wedi'u llunio o dan adran 27 neu 28 o'r Ddeddf. Mae Atodiad B yn cynnwys yr Atodlenni i reoliadau 2(1) a 23; 2(1) a 30; 31 a 53. Mae'r atodiadau hyn wedi'u cynnwys at ddibenion cyfeirio yn unig.

Gorfodi

Mae Rhannau 3 i 15 o'r Rheoliadau yn nodi gofynion clir y mae'n rhaid i ddarparwyr cofrestredig ac unigolion cyfrifol gadw atynt. Caiff AGC, y rheoleiddiwr gwasanaethau, gymryd camau gorfodi yn erbyn unrhyw ddarparwr gwasanaeth cofrestredig ac unigolyn cyfrifol nad yw'n cadw at y gofynion cyfreithiol hyn.

Bydd unrhyw gamau gorfodi a gymerir gan AGC yn gymesur a byddant yn ystyried yr effaith ar unigolion sy'n defnyddio'r gwasanaeth rheoleiddiedig neu'r risg iddynt.

Dyma rai enghreifftiau o'r camau gorfodi:

- gosod amodau ar gofrestrriad darparwr gwasanaethau
- canslo cofrestrriad darparwr gwasanaethau
- cyhoeddi hysbysiad gwella
- cyhoeddi hysbysiad cosb benodedig.

Mae rhagor o wybodaeth am y troseddau y gallai darparwyr gwasanaeth ac unigolion cyfrifol eu cyflawni os nad ydynt yn cydymffurfio â gofynion y Ddeddf a'r Rheoliadau hyn, a'r gwahanol gamau gorfodi statudol ac anstatudol y gall AGC eu cymryd wrth ymateb, wedi'u nodi yng nghanllawiau Sicrhau Gwelliant a Gorfodi AGC. Mae'r rhain ar gael ar wefan AGC.

Rhestr o'r prif dermau a ddefnyddir yn y canllawiau hyn

Term	Ystyr
Y Ddeddf	Deddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016
Deddf 2002	Deddf Mabwysiadu a Phlant 2002
Deddf 2014	Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014
Gwasanaeth Mabwysiadu	<p>Gwasanaeth a ddarperir yng Nghymru gan—</p> <p>(a) gymdeithas fabwysiadu o fewn ystyr Deddf Mabwysiadu a Phlant 2002 (p.38) sy'n sefydliad gwirfoddol o fewn ystyr y Ddeddf honno, neu</p> <p>(b) asiantaeth cymorth mabwysiadu o fewn yr ystyr a roddir gan adran 8 o Ddeddf Mabwysiadu a Phlant 2002.</p>
Gwasanaethau Cymorth Mabwysiadu	<p>Mae gan y term hwn yr ystyr a roddir yn adran 2(6) o'r Ddeddf a rheoliad 3 o Reoliadau Gwasanaethau Cymorth Mabwysiadu (Cymru) 2019, yn yr ystyr:</p> <p style="margin-left: 40px;">a) Dan y Ddeddf, ystyr gwasanaethau cymorth mabwysiadu yw:</p> <ol style="list-style-type: none"> i. Cwnsela, cyngor a gwybodaeth ii. Unrhyw wasanaethau eraill a ragnodir gan reoliadau <p style="margin-left: 40px;">b) Dan Reoliadau Gwasanaethau Cymorth Mabwysiadu (Cymru) 2019, mae gwasanaethau cymorth mabwysiadu yn cynnwys:</p> <ol style="list-style-type: none"> i. cynhorthwy i rieni mabwysiadol, plant mabwysiadol a phersonau perthynol mewn perthynas â threfniadau ar gyfer cyswllt rhwng plentyn mabwysiadol a rhiant geni neu berson perthynol i'r plentyn mabwysiadol ii. gwasanaethau y gellir eu darparu i deulu mabwysiadol mewn perthynas ag anghenion therapiwtig plentyn mewn perthynas â'r mabwysiadu iii. cynhorthwy at ddiben sicrhau bod y berthynas rhwng plentyn a rhiant mabwysiadol y plentyn yn parhau, gan gynnwys: <ol style="list-style-type: none"> o hyfforddiant ar gyfer y rhiant mabwysiadol at ddiben diwallu unrhyw anghenion arbennig y plentyn sy'n deillio o'r mabwysiadu o gofal seibiant (pan fo hyn yn cynnwys darparu llety, rhaid iddo fod yn llety a ddarperir gan neu ar ran awdurdod lleol o dan adran 81 o Ddeddf 2014 gan sefydliad gwirfoddol o dan adran 59 o Ddeddf Plant 1989) iv. cynhorthwy pan amharwyd ar drefniant neu leoliad mabwysiadu

neu pan fo perygl y bydd hynny yn digwydd, gan gynnwys—

- a. cyfryngu
- b. trefnu a chynnal cyfarfodydd i drafod achosion o amharu ar leoliadau mabwysiadu
- v. cynhorthwy i bersonau mabwysiedig sydd wedi cyrraedd 18 oed i gael gwybodaeth mewn perthynas â'u hachos mabwysiadu neu hwyluso cyswllt rhwng y personau hynny a'u perthnasau
- vi. cynhorthwy i berthnasau personau mabwysiedig sydd wedi cyrraedd 18 oed i gael gwybodaeth mewn perthynas â'r achos mabwysiadu hwnnw neu hwyluso cyswllt rhwng y personau hynny a'r person mabwysiedig
- vii. gwasanaethau i alluogi grwpiau o blant mabwysiadol, rhieni mabwysiadol a rhieni biolegol plentyn mabwysiadol i drafod materion yn ymwneud â'r mabwysiadu

Ym mhwyntiau v. a vi. ystyr "perthynas" yw unrhyw berson a fyddai, oni bai ei fod wedi'i fabwysiadu a fyddai'n perthyn i'r person mabwysiedig drwy waed, gan gynnwys hanner gwaed neu drwy briodas.

Cynllun gofal a chymorth	Cynllun a roddir ar waith gan yr awdurdod lleol o dan adran 54 neu adran 83 o Ddeddf 2014.
Yr unigolyn	Os nad yw'r cyd-destun yn awgrymu fel arall, ystyr 'yr unigolyn' yw: <ol style="list-style-type: none">(a) plentyn a all gael ei fabwysiadu ac unrhyw riant neu warcheidwad i'r plentyn hwnnw(b) person sy'n dymuno mabwysiadu plentyn(c) person mabwysiedig ac unrhyw riant, rhiant geni neu gynwarcheidwad, sy'n derbyn cymorth o'r math y mae gofyn i wasanaeth mabwysiadu ei ddarparu yn unol â Rheoliadau Asiantaethau Mabwysiadu (Cymru) 2005 neu Reoliadau Mynediad i Wybodaeth (Mabwysiadu Ôl-gychwyn) (Cymru) 2005, neu(d) unrhyw berson sy'n derbyn gwasanaethau cymorth mabwysiadu.
Anghenion yr unigolyn	Anghenion yr unigolyn am gymorth gan wasanaethau mabwysiadu rheoleiddiedig.
Gwasanaeth Mabwysiadu Rheoleiddiedig	Mae hyn yn golygu gwasanaeth mabwysiadu rheoleiddiedig o dan y Ddeddf.
Y Rheoliadau	Rheoliadau Gwasanaethau Mabwysiadu Rheoleiddiedig (Darparwyr Gwasanaethau ac Unigolion Cyfrifol) (Cymru) 2019
Cynrychiolydd	Unrhyw un sydd â'r awdurdod cyfreithiol, neu gydsyniad yr unigolyn i weithredu ar ran yr unigolyn.

<p>Unigolyn cyfrifol</p> <p><i>(Gweler disgrifiad llawn yn adran 21 o Ddeddf 2016)</i></p>	<p>Rhaid i'r unigolyn cyfrifol fod yn un o'r canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • os darperir y gwasanaeth gan unigolyn, darparwr y gwasanaeth • os darperir y gwasanaeth gan bartneriaeth, un o'r partneriaid • os darperir y gwasanaeth gan gorff corfforaethol nad yw'n awdurdod lleol <ul style="list-style-type: none"> ○ cyfarwyddwr neu swyddog tebyg arall yn y corff ○ os darperir y gwasanaeth gan gwmni cyfyngedig cyhoeddus, cyfarwyddwr neu ysgrifennydd y cwmni ○ os darperir y gwasanaeth gan gorff corfforaethol y mae ei faterion yn cael eu rheoli gan ei aelodau, un o aelodau'r corff • os darperir y gwasanaeth gan gorff anghorfforedig, un o aelodau'r corff • os darperir y gwasanaeth gan awdurdod lleol, un o swyddogion yr awdurdod lleol a ddynodir gan gyfarwyddwr gwasanaethau cymdeithasol yr awdurdod <p>ac y mae AGC yn fodlon ei fod yn unigolyn addas a phriodol i fod yn unigolyn cyfrifol</p> <p>a'i fod wedi'i ddynodi gan ddarparwr gwasanaethau ar gyfer man y mae'r darparwr gwasanaethau'n darparu gwasanaeth rheoleiddiedig ynddo, ohono neu mewn perthynas ag ef</p> <p>a'i fod wedi'i bennu felly yng nghofrestriad y darparwr gwasanaethau</p> <p>DS Dan amgylchiadau penodol (gweler Rheoliad 58, sydd heb ei gynnwys yn y canllawiau hyn) caiff AGC ddynodi'r unigolyn cyfrifol (ar ran Gweinidogion Cymru) yn hytrach na'r darparwr gwasanaethau.</p>
GCC	Gofal Cymdeithasol Cymru, rheoleiddiwr y gweithlu.
Y Gwasanaeth	Y gwasanaeth mabwysiadu a ddarperir mewn cysylltiad â man a bennir yn un o amodau cofrestriad y darparwr gwasanaethau.
Darparwr gwasanaeth (neu'r darparwr)	Gwasanaeth mabwysiadu sydd wedi'i gofrestru gydag AGC o dan adran 7 o'r Ddeddf.
Rheoleiddiwr y gwasanaeth	Arolygiaeth Gofal Cymru ('AGC'), yn gweithredu ar ran Gweinidogion Cymru wrth arfer eu swyddogaethau rheoleiddio.
Staff	<ul style="list-style-type: none"> • Pobl a gyflogir gan y darparwr gwasanaeth i weithio yn y gwasanaeth fel gweithiwr cyflogedig neu weithiwr (yn unol â'r ystyr yn adran 230 o Ddeddf Hawliau Cyflogaeth 1996) • Pobl a gymerir ymlaen gan y darparwr gwasanaethau dan gontract ar gyfer gwasanaethau • Nid yw hyn yn cynnwys pobl y caniateir iddynt weithio fel gwirfoddolwyr.

Datganiad o ddiben	Y datganiad o ddiben ar gyfer y man y darperir y gwasanaeth ynddo, ohono neu mewn cysylltiad ag ef.
Cymorth	<p>Lle defnyddir mewn perthynas â'r cymorth a ddarperir i unigolyn, mae cymorth yn cynnwys:</p> <p>(a) y cymorth y mae gofyn i wasanaeth mabwysiadu rheoleiddiedig ei ddarparu i unigolion wrth drefnu mabwysiadu neu ar ôl trefnu mabwysiadu yn unol â Rheoliadau Asiantaethau Mabwysiadu (Cymru) 2005 neu Reoliadau Mynediad i Wybodaeth (Mabwysiadu Ôl-gychwyn) (Cymru) 2005, neu</p> <p>(b) y gwasanaethau cymorth mabwysiadu y gall gwasanaeth mabwysiadu rheoleiddiedig ei ddarparu.</p>

Dolenni defnyddiol

Deddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016

<http://www.legislation.gov.uk/anaw/2016/2/contents/enacted/welsh>

Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014

<http://www.legislation.gov.uk/cy/anaw/2014/4/contents/enacted/welsh>

Deddf Mabwysiadu a Phlant 2002

<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2002/38/contents>

Deddf Plant 1989

<https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1989/41/contents>

Rheoliadau Gwasanaethau Mabwysiadu Rheoleiddiedig (Darparwyr Gwasanaethau ac Unigolion Cyfrifol) (Cymru) 2019

<http://www.legislation.gov.uk/wsi/2019/762/contents/made/welsh>

Rheoliadau Gwasanaethau Cymorth Mabwysiadu (Cymru) 2019

<http://www.legislation.gov.uk/wsi/2019/286/contents/made/welsh>

Rheoliadau Asiantaethau Mabwysiadu (Cymru) 2005

<https://www.legislation.gov.uk/cy/wsi/2005/1313/contents/made/welsh>

Arolygiaeth Gofal Cymru

<https://arolygiaethgofal.cymru/>

Arolygiaeth Gofal Cymru: Cofrestru

<https://arolygiaethgofal.cymru/cofrestrwch-i-ddarparu-gwasanaeth>

Arolygiaeth Gofal Cymru: Canllawiau Ailgofrestru ar gyfer Darparwyr

<https://arolygiaethgofal.cymru/darparu-gwasanaeth-gofal/gwasanaethau-sydd-eiso-es-wedi-eu-cofrestru/ailgofrestru>

Arolygiaeth Gofal Cymru: Llunio Datganiad o Ddiben

<https://arolygiaethgofal.cymru/darparu-gwasanaeth-gofal/gwasanaethau-sydd-eiso-es-wedi-eu-cofrestru/ailgofrestru>

Arolygiaeth Gofal Cymru: Polisi ar Sicrhau Gwelliant a Gorfodi

<https://arolygiaethgofal.cymru/darparu-gwasanaeth-gofal/ein-dulliau-gorfodi>

Gofal Cymdeithasol Cymru

<https://gofalcymdeithasol.cymru/>

Gofal Cymdeithasol Cymru: Hyb Gwybodaeth a Dysgu

<https://gofalcymdeithasol.cymru/hyb/hafan>

Pennod 1: Gofynion ar Ddarparwyr Gwasanaethau (Rhannau 3 i 10 o'r Rheoliadau)

1.1 Gofynion cyffredinol ar ddarparwyr gwasanaethau (Rhan 3)

Bwriad y gofynion cyffredinol yn Rhan 3 o'r Rheoliadau yw sicrhau bod darparwyr gwasanaethau yn sefydlu trefniadau llywodraethu i alluogi'r gwasanaeth i weithredu'n hwylus ac i sicrhau bod sylfaen gadarn ar gyfer darparu cymorth o ansawdd da i unigolion. Mae hyn yn cynnwys y canlynol:

- Gosod bwriad a chyfeiriad trefniadaethol clir drwy restru'r gwasanaethau a ddarperir a'r camau y bydd y darparwr gwasanaethau'n ymgymryd â hwy i gyflawni hyn yn y datganiad o ddiben;
- Rhoi ar waith y polisïau a'r gweithdrefnau creiddiol i helpu rheolwyr a staff i gyflawni nodau'r gwasanaeth a helpu unigolion i fodloni eu hanghenion o ran cymorth;
- Creu strwythurau rheoli cadarn i oruchwylio a monitro'r gwasanaeth er mwyn sicrhau ei fod yn gweithredu'n ddiogel ac yn effeithiol i'r unigolion sy'n cael cymorth;
- Sefydlu trefniadau clir ar gyfer cylch parhaus o adolygu a sicrhau ansawdd er mwyn rhoi sicrwydd bod y gwasanaeth yn gweithredu'n unol â gofynion cyfreithiol, ei ddatganiad o ddiben a'i fod yn helpu unigolion yn briodol i ddiwallu eu hanghenion o ran cymorth. Bydd yr wybodaeth a geir drwy fonitro'n cael ei defnyddio ar gyfer datblygu a gwella'r gwasanaeth yn barhaus; ac
- Hyrwyddo diwylliant o fod yn agored, yn ddiwyll ac yn onest ar bob lefel.

Rheoliad 4	Canllawiau
<p>Gofynion mewn perthynas â darparu'r gwasanaeth</p> <p>4. Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau bod y gwasanaeth wedi ei ddarparu â gofal, cymhwysedd a sgil digonol, gan roi sylw i'r datganiad o ddiben.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae gan y darparwyr gwasanaethau drefniadau clir i oruchwylio a llywodraethu'r gwasanaeth mabwysiadu er mwyn sefydlu, datblygu a gwreiddio diwylliant sy'n sicrhau'r canlyniadau gorau posibl i unigolion sy'n defnyddio gwasanaeth mabwysiadu ac i fodloni gofynion y Rheoliadau hyn. Mae hyn yn cynnwys, ond nid yw'n gyfyngedig i'r canlynol: <ul style="list-style-type: none"> ○ polisïau a gweithdrefnau i gyflawni nodau'r datganiad o ddiben a rhoi unigolion wrth galon y gwasanaeth; ○ systemau i asesu, monitro ac adolygu sy'n cefnogi arferion sy'n seiliedig ar dystiolaeth ac yn helpu unigolion i fodloni eu hanghenion o ran cymorth; ○ prosesau i sicrhau bod cymorth yn cael ei ddarparu mewn ffordd gyson a dibynadwy; ○ trefniadau staffio diogel, wedi'u hategu gan ddatblygiad proffesiynol, i fodloni anghenion cymorth unigolion sy'n defnyddio'r gwasanaeth; ○ systemau ansawdd ac archwilio i adolygu cynnydd a llywio'r ffordd y datblygir gwasanaethau; ○ ymagwedd ragweithiol at gyfle cyfartal ac amrywiaeth; ac ○ safleoedd addas a hygyrch.

Rheoliad 5	Canllawiau
<p>Gofynion mewn perthynas â'r datganiad o ddiben</p> <p>5.—(1) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth ddarparu'r gwasanaeth yn unol â'r datganiad o ddiben.</p> <p>(2) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth—</p> <p>(a) cadw'r datganiad o ddiben o dan adolygiad, a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae'r datganiad o ddiben yn hanfodol i wasanaethau mabwysiadu. Dylai: <ul style="list-style-type: none"> ○ ddisgrifio'n gywir y gwasanaethau a ddarperir; ○ dweud ymhle a sut darperir y gwasanaethau hyn; ac ○ nodi'r trefniadau i gefnogi sut caiff y gwasanaethau eu darparu.

(b) pan fo'n briodol, ddiwygio'r datganiad o ddiben.

(3) Oni bai bod paragraff (4) yn gymwys, rhaid i'r darparwr gwasanaeth hysbysu'r personau a restrir ym mharagraff (6) am unrhyw ddiwygiad sydd i'w wneud i'r datganiad o ddiben o leiaf 28 o ddiwrnodau cyn y mae i gymryd effaith.

(4) Mae'r paragraff hwn yn gymwys mewn achosion pan fo'n angenrheidiol diwygio'r datganiad o ddiben gydag effaith ar unwaith.

(5) Os yw paragraff (4) yn gymwys, rhaid i'r darparwr gwasanaeth, yn ddi-oed, hysbysu'r personau a restrir ym mharagraff (6) am unrhyw ddiwygiad a wneir i'r datganiad o ddiben.

(6) Y personau y mae rhaid iddynt gael eu hysbysu am unrhyw ddiwygiad i'r datganiad o ddiben yn unol â pharagraff (3) neu (5) yw—

(a) y rheoleiddiwr gwasanaethau,

(b) yr unigolion, ac

(c) unrhyw gynrychiolwyr, oni bai nad yw'n briodol gwneud hynny neu y byddai gwneud hynny yn anghyson â llesiant unigolyn.

(7) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth ddarparu'r datganiad o ddiben cyfredol i unrhyw berson ar gais, oni bai nad yw'n briodol gwneud hynny neu y byddai gwneud hynny yn anghyson â llesiant unigolyn.

- Rhaid iddo gynnwys yr wybodaeth sydd yn Rheoliadau Gwasanaethau Rheoleiddiedig (Cofrestru) (Cymru) 2017(2).
- Wrth baratoi datganiad o ddiben, rhaid i'r darparwr gwasanaeth ystyried unrhyw ganllawiau ynghylch datganiadau o ddiben a ddarperir gan y rheoleiddiwr gwasanaeth.
- Bydd darparwyr gwasanaethau yn adolygu ac yn diweddarau'r datganiad o ddiben bob blwyddyn, o leiaf, neu yn gynt os bydd newidiadau'n cael eu gwneud i'r gwasanaeth a ddarperir.
- Os bwriedir newid y gwasanaeth a ddarperir, bydd y datganiad o ddiben yn cael ei ddiweddarau i adlewyrchu'r newid hwnnw. Bydd darparwyr gwasanaethau yn rhoi gwybod i'r unigolion hynny a nodir yn rheoliad 5(6) o leiaf 28 diwrnod cyn gwneud y newidiadau. Dyma ambell enghraifft o hyn:
 - os darperir gwasanaethau arbenigol ychwanegol; ac
 - newidiadau i'r trefniadau staffio arferol neu lefelau fel sydd wedi'i nodi yn y datganiad o ddiben sy'n bodoli'n barod.
- Os bydd bwriad i newid y gwasanaeth sy'n cael ei ddarparu a hynny ar unwaith, h.y. o fewn y cyfnod hysbysu o 28 diwrnod (gweler rheoliad 5(4) a (5)), rhaid i'r darparwr gwasanaeth:
 - roi gwybod i'r unigolion hynny a nodir yn rheoliad 5(6) ar unwaith (a lle y bo'n ymarferol, cyn gwneud y newid); ac
 - diweddarau'r datganiad o ddiben er mwyn adlewyrchu'r newid a hynny'n ddi-oed, a darparu copi i reoleiddiwr y gwasanaeth.

² <http://www.legislation.gov.uk/cy/wsi/2017/1098/contents/made>. Diwygiwyd gan Rheoliadau Gwasanaethau Rheoleiddiedig (Datganiadau Blynyddol a Chofrestru) (Cymru) (Diwygio) 2019 <http://www.legislation.gov.uk/cy/wsi/2019/233/made>

	<ul style="list-style-type: none"> • Os cynigir newid i'r datganiad o ddiben, bydd y darparwr gwasanaeth yn bodloni rheoleiddiwr y gwasanaeth ei fod yn gallu darparu'r gwasanaethau sy'n cael eu cynnig drwy roi rhagor o wybodaeth. • Os caiff y datganiad o ddiben ei ddiweddarau, cedwir cofnod o'r fersiwn a'r dyddiad diwygio. • Mae copi o'r datganiad o ddiben ar gael yn hwylus i'r rhai a restrir yn rheoliad 5(6).
--	--

Rheoliad 6	Canllawiau
<p>Gofynion mewn perthynas â monitro a gwella</p> <p>6.—(1) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau bod trefniadau effeithiol yn eu lle ar gyfer monitro, adolygu a gwella ansawdd y gwasanaeth a ddarperir.</p> <p>(2) Rhaid i'r trefniadau hynny gynnwys trefniadau ar gyfer ceisio safbwyntiau—</p> <p>(a) unigolion;</p> <p>(b) unrhyw gynrychiolwyr, oni bai nad yw hyn yn briodol neu y byddai'n anghyson â llesiant yr unigolyn;</p> <p>(c) unrhyw awdurdod lleol neu awdurdod lleol yn Lloegr sydd wedi trefnu bod gwasanaethau cymorth mabwysiadu yn cael eu darparu gan y gwasanaeth;</p> <p>(d) staff,</p> <p>ar ansawdd y gwasanaeth a ddarperir a sut y gellir gwella hyn.</p> <p>(3) Wrth wneud unrhyw benderfyniadau ar gynlluniau ar gyfer</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae gan ddarparwyr gwasanaethau systemau a phrosesau ar waith i fonitro, adolygu a gwella ansawdd y gwasanaeth a ddarperir. Bydd hyn yn cynnwys nodi: <ul style="list-style-type: none"> ○ pwy sy'n gyfrifol am sicrhau bod hyn yn cael ei wneud; ○ sut bydd hyn yn cael ei wneud; ○ pa mor aml mae hyn yn digwydd; ac ○ trefniadau i'r unigolyn cyfrifol adrodd wrth y darparwr gwasanaethau. • Bydd canlyniad unrhyw adolygiad yn cael ei ddadansoddi a'i adolygu gan bobl sydd â'r wybodaeth, y sgiliau a'r cymhwysedd priodol i ddeall ei arwyddocâd ac i gymryd camau i sicrhau bod pethau'n gwella. Bydd darparwyr gwasanaethau'n ceisio cyngor proffesiynol/arbenigol yn ôl yr angen ac yn brydlon i helpu i sicrhau gwelliannau. • Mae darparwyr gwasanaethau'n gallu dangos sut maent:

gwella ansawdd y gwasanaeth, rhaid i'r darparwr gwasanaeth—
(a) ystyried safbwyntiau'r personau hynny yr ymgynghorir â hwy yn unol â pharagraff (2), a
(b) rhoi sylw i'r adroddiad ar ansawdd y gwasanaeth a lunnir gan yr unigolyn cyfrifol yn unol â rheoliad 49(4).

- wedi dadansoddi'r wybodaeth a gasglwyd ac ymateb iddi; ac
- wedi defnyddio'r wybodaeth i wella pethau.
- Mae darparwyr gwasanaethau'n monitro'r cynnydd yn erbyn y cynlluniau i wella ansawdd a diogelwch gwasanaethau ac yn cymryd camau priodol ar unwaith oni lwyddir i sicrhau'r cynnydd disgwylidig.
- Bydd y systemau a'r prosesau'n cael eu hadolygu'n barhaus i sicrhau eu bod yn galluogi'r darparwr gwasanaethau i weld ymhle y mae neu y gallai rhywbeth amharu ar ansawdd a/neu ddiogelwch gwasanaethau ac i alluogi ymateb prydlon priodol.
- Fel rhan o'r broses adolygu ansawdd, bydd darparwyr gwasanaethau:
 - yn annog adborth;
 - yn ceisio barn yr unigolion yn rheolaidd am ansawdd y gwasanaeth; ac
 - yn gallu dangos eu bod wedi gwneud hyn a rhoi dadansoddiad o'r adborth y maent wedi'i gael.
- Mae'r dulliau a ddefnyddir i gysylltu a chael barn yr unigolion hynny sy'n defnyddio'r gwasanaeth a restrir yn rheoliad 6(2) yn briodol i'w hoed, lefel eu dealltwriaeth ac yn ystyried unrhyw gyflwr penodol a/neu anghenion o ran cyfathrebu.
- Defnyddir gwybodaeth a gesglir drwy'r systemau ansawdd ac archwilio i ddatblygu'r adroddiad ansawdd gwasanaethau yn unol â rheoliad 49(4).

Rheoliad 7	Canllawiau
<p>Gofynion mewn perthynas â'r unigolyn cyfrifol</p> <p>7.—(1) Nid yw'r rheoliad hwn yn gymwys I ddarparwr gwasanaeth sy'n unigolyn.</p> <p>(2) Rhaid i ddarparwr gwasanaeth y mae'r rheoliad hwn yn gymwys iddo sicrhau bod y person sydd wedi ei ddynodi fel yr unigolyn cyfrifol—</p> <p>(a) yn cael ei gefnogi i gyflawni ei ddyletswyddau'n effeithiol, a</p> <p>(b) yn ymgymryd â hyfforddiant priodol.</p> <p>(3) Os bydd gan y darparwr gwasanaeth reswm dros gredu nad yw'r unigolyn cyfrifol wedi cydymffurfio â gofyniad a osodir gan y rheoliadau yn Rhannau 11 i 15, rhaid i'r darparwr—</p> <p>(a) cymryd unrhyw gamau gweithredu sy'n angenrheidiol i sicrhau y cydymffurfir â'r gofyniad, a</p> <p>(b) hysbysu'r rheoleiddiwr gwasanaethau.</p> <p>(4) Yn ystod unrhyw adeg pan nad yw'r unigolyn cyfrifol yn gallu cyflawni ei ddyletswyddau, rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau bod trefniadau yn eu lle ar gyfer—</p> <p>(a) rheoli'r gwasanaeth yn effeithiol,</p> <p>(b) goruchwyllo'r gwasanaeth yn effeithiol,</p> <p>(c) cydymffurfedd y gwasanaeth â'r gofynion a osodir gan y rheoliadau yn Rhannau 3 i 10, a</p> <p>(d) monitro, adolygu a gwella ansawdd y cymorth a ddarperir.</p> <p>(5) Os nad yw'r unigolyn cyfrifol yn gallu cyflawni ei ddyletswyddau am gyfnod o fwy nag 28 o ddiwrnodau, rhaid i'r darparwr gwasanaeth—</p> <p>(a) hysbysu'r rheoleiddiwr gwasanaethau, a</p> <p>(b) rhoi gwybod i'r rheoleiddiwr gwasanaethau am y trefniadau interim.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae gan ddarparwyr gwasanaeth systemau a phrosesau ar waith i gynnal trafodaethau ffurfiol a rheolaidd â'r unigolyn cyfrifol, ac i roi cymorth iddo. • Mae'r darparwyr gwasanaethau'n rhoi cymorth i'r unigolyn cyfrifol ddilyn hyfforddiant sy'n ei alluogi i gyflawni ei rôl yn effeithiol a chyflawni nodau'r gwasanaeth fel y maent yn y datganiad o ddiben ac yn unol â'r canllawiau ymarfer a argymhellir gan GCC. Mae hyfforddiant ar gyfer unigolion cyfrifol yn cynnwys y canlynol: <ul style="list-style-type: none"> ○ fframwaith deddfwriaethol a gofynion; ○ dyletswyddau penodol unigolyn cyfrifol; ○ perfformiad gwasanaeth a rheoli ansawdd; ac ○ llywio diwylliant gwasanaeth, ac ati. • Os bydd unigolyn cyfrifol wedi methu â chyflawni ei rôl bydd y darparwr gwasanaethau'n hysbysu rheoleiddiwr y gwasanaeth am unrhyw gamau a gymerwyd a, lle y bo hynny'n berthnasol, yn ei gynghori ynghylch y trefniadau ar gyfer dynodi rhywun yn ei le. • Os na fydd unigolyn cyfrifol neu os nad yw'r unigolyn cyfrifol yn gallu cyflawni ei ddyletswyddau am ba bynnag reswm, er enghraifft am ei fod yn absennol o'i rôl oherwydd salwch, bydd y darparwr gwasanaeth yn sicrhau bod y cyfrifoldeb dros orchwyllo'r gwaith o reoli'r gwasanaeth, fel y nodir yn Rhannau 11 i 15 o'r Rheoliadau, yn parhau i gael ei fodloni o dan drefniadau eraill.

Rheoliad 8	Canllawiau
<p>Gofynion mewn perthynas â'r unigolyn cyfrifol pan fo'r darparwr gwasanaeth yn unigolyn</p> <p>8.—(1) Mae'r rheoliad hwn yn gymwys pan fo'r darparwr gwasanaeth yn unigolyn.</p> <p>(2) Os yw'r rheoliad hwn yn gymwys, rhaid i'r unigolyn ymgymryd â hyfforddiant priodol er mwyn cyflawni ei ddyletswyddau'n briodol fel yr unigolyn cyfrifol.</p> <p>(3) Yn ystod unrhyw adeg pan yw'r unigolyn yn absennol, rhaid iddo sicrhau bod trefniadau yn eu lle ar gyfer—</p> <p>(a) rheoli'r gwasanaeth yn effeithiol,</p> <p>(b) goruchwylio'r gwasanaeth yn effeithiol,</p> <p>(c) cydymffurfedd y gwasanaeth â gofynion y rheoliadau yn Rhannau 3 i 10, a</p> <p>(d) monitro, adolygu a gwella ansawdd y cymorth a ddarperir.</p> <p>(4) Os nad yw'r unigolyn yn gallu cyflawni ei ddyletswyddau fel unigolyn cyfrifol am gyfnod o fwy nag 28 o ddiwrnodau, rhaid iddo—</p> <p>(a) hysbysu'r rheoleiddiwr gwasanaethau, a</p> <p>(b) rhoi gwybod i'r rheoleiddiwr gwasanaethau am y trefniadau interim.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae'r unigolyn cyfrifol yn dilyn hyfforddiant a fydd yn ei alluogi i gyflawni ei rôl yn effeithiol a chyflawni nodau'r gwasanaeth fel y maent yn y datganiad o ddiben ac yn unol â'r canllawiau ymarfer a argymhellir gan GCC. Mae hyfforddiant yn cynnwys y canlynol: <ul style="list-style-type: none"> ○ fframwaith deddfwriaethol a gofynion; ○ dyletswyddau penodol unigolyn cyfrifol; ○ perfformiad gwasanaeth a rheoli ansawdd; ac ○ llywio diwylliant gwasanaeth, ac ati • Os na fydd yr unigolyn cyfrifol yn gallu cyflawni ei ddyletswyddau am ba bynnag reswm, er enghraifft am ei fod yn absennol o'i rôl oherwydd salwch, bydd yr unigolyn cyfrifol yn sicrhau bod trefniadau eraill ar waith i sicrhau bod y gofynion yn rheoliad 8(3) yn cael eu bodloni.

Rheoliad 9	Canllawiau
<p>Gofynion mewn perthynas â chynaliadwyedd ariannol y gwasanaeth</p> <p>9.—(1) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth gymryd camau rhesymol i sicrhau bod y gwasanaeth yn gynaliadwy yn ariannol at ddiben cyflawni'r nodau a'r amcanion a nodir yn y datganiad o ddiben.</p> <p>(2) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth gynnal cyfrifon priodol a chyfredol ar gyfer y gwasanaeth.</p> <p>(3) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth ddarparu copi'au o'r cyfrifon i Weinidogion Cymru o fewn 28 o ddiwrnodau i gael cais i wneud hynny.</p> <p>(4) Caiff Gweinidogion Cymru ei gwneud yn ofynnol i gyfrifon gael eu hardystio gan gyfrifydd..</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae systemau ar waith i sicrhau bod gwaith cynllunio ariannol, monitro'r gyllideb a rheolaeth ariannol i gyd yn cael eu gwneud yn effeithiol. • Mae systemau ar waith i sicrhau sefydlogrwydd ariannol a diogelu'r defnyddiwr yn unol ag unrhyw ganllawiau cenedlaethol a rheoliadau ariannol. • Mae gan ddarparwyr gwasanaethau yr adnoddau ariannol sydd eu hangen i ddarparu ac i barhau i ddarparu'r gwasanaethau a ddisgrifir yn y datganiad o ddiben ac er mwyn bodloni gofynion y Rheoliadau. • Mae gan ddarparwyr gwasanaethau yswiriant a threfniadau digolledu priodol ar waith i warchod rhag rhwymedigaethau posibl yn sgil marwolaeth, anaf, neu achosion eraill, colled neu ddifrod i eiddo, a risgiau ariannol eraill. • Os na fydd cyfrifon archwiliedig ar gael, bydd cyfrifon blynyddol yn cael eu cwblhau gan gyfrifydd cymwys at bwrpas rheoleiddio ac archwilio. • Mae'r cyfrifon yn dangos bod y gwasanaeth yn ariannol hyfyw ac yn debygol o fod â digon o arian i barhau i ddarparu'r gwasanaeth fel yr amlinellir yn ei ddatganiad o ddiben.

Rheoliad 10	Canllawiau
<p>Gofynion i ddarparu'r gwasanaeth yn unol â pholisïau a gweithdrefnau</p> <p>10.—(1) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau bod y polisïau a'r gweithdrefnau a ganlyn yn eu lle ar gyfer y gwasanaeth—</p> <p>(a) cychwyn y gwasanaeth (gweler rheoliad 12);</p> <p>(b) diogelu (gweler rheoliad 20);</p> <p>(c) cefnogi a datblygu staff (gweler rheoliad 24);</p> <p>(d) disgyblu staff (gweler rheoliad 27);</p> <p>(e) cwynion (gweler rheoliad 33);</p> <p>(f) chwythu'r chwiban (gweler rheoliad 34).</p> <p>(2) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth hefyd gael unrhyw bolisïau a gweithdrefnau eraill yn eu lle sy'n rhesymol angenrheidiol i gefnogi nodau ac amcanion y gwasanaeth a nodir yn y datganiad o ddiben.</p> <p>(3) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau bod cynnwys y polisïau a'r gweithdrefnau y mae'n ofynnol iddynt fod yn eu lle yn rhinwedd paragraffau (1) a (2)—</p> <p>(a) yn briodol i anghenion unigolion y darperir cymorth ar eu cyfer,</p> <p>(b) yn gyson â'r datganiad o ddiben, ac</p> <p>(c) yn cael ei gadw'n gyfredol.</p> <p>(4) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau bod y gwasanaeth yn cael ei ddarparu yn unol â'r polisïau a'r gweithdrefnau hynny.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae gan ddarparwyr gwasanaethau y polisïau a'r gweithdrefnau yn eu lle fel sy'n ofynnol gan y Rheoliadau. • Mae'r polisïau a'r gweithdrefnau yn gymesur â'r gwasanaeth sy'n cael ei ddarparu yn unol â'r datganiad o ddiben. • Mae'r polisïau a'r gweithdrefnau: <ul style="list-style-type: none"> ○ yn cyd-fynd ag unrhyw ddeddfwriaeth a chanllawiau cenedlaethol cyfredol; ○ yn nodi sut mae'n ymwneud ag unrhyw wasanaeth rhanbarthol, gan gynnwys y fframwaith rhanbarthol ac unrhyw gytundebau, lle bo'n briodol; ○ yn cynnig arweiniad i staff er mwyn sicrhau bod gwasanaethau'n cael eu darparu yn unol â'r datganiad o ddiben; ac ○ yn pennu gofynion i roi gwybod i unigolion sut mae'r gwasanaeth yn cael ei ddarparu. • Mae'r polisïau, y gweithdrefnau a'r arferion yn cael eu hadolygu a'u diweddarau yng ngoleuni newidiadau i arferion, deddfwriaeth sy'n newid, ac argymhellion ynghlŷn â'r arferion gorau. • Mae cyfle i'r staff a'r unigolion sy'n defnyddio'r gwasanaeth ymwneud â datblygu polisïau a gweithdrefnau. • Os bydd y datganiad o ddiben yn newid, bydd y polisïau a'r gweithdrefnau'n cael eu hadolygu a'u diweddarau i adlewyrchu'r newidiadau. • Mae darparwyr gwasanaethau'n sicrhau bod staff yn gallu cael gafael ar y polisïau a'r gweithdrefnau sy'n help iddynt yn eu rôl,

	<p>eu bod yn gwybod am y polisïau a'r gweithdrefnau hynny ac yn eu deall.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae'r holl bolisïau a gweithdrefnau ar gael ar gais i'r unigolion sy'n defnyddio'r gwasanaeth a'u cynrychiolwyr. • Mae'r polisïau a'r gweithdrefnau ar fformat hygyrch i'r unigolyn, a darperir cymorth os oes angen i'w helpu i ddeall yr wybodaeth a ddarperir. • Mae systemau ar gyfer monitro a gwella'n cynnwys y rhai sy'n sicrhau bod y gwasanaeth yn cael ei redeg yn unol â'r polisïau a'r gweithdrefnau.
--	--

Rheoliad 11	Canllawiau
<p>Dyletswydd gonestrwydd</p> <p>11. Rhaid i'r darparwr gwasanaeth weithredu mewn ffordd agored a thryloyw gydag—</p> <p>(a) unigolion;</p> <p>(b) unrhyw gynrychiolwyr yr unigolion hynny.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae gan ddarparwyr gwasanaethau bolisïau a gweithdrefnau ar waith sy'n cefnogi diwylliant o fod yn agored ac yn dryloyw, ac sy'n sicrhau bod y staff i gyd yn ymwybodol ohonynt ac yn eu dilyn. Mae'r polisïau a'r gweithdrefnau hyn yn dilyn ac yn ystyried canllawiau GCC ar ddyletswydd gonestrwydd proffesiynol ar gyfer gweithwyr proffesiynol ym maes gofal cymdeithasol sydd wedi'u cofrestru â GCC. • Mae darparwyr gwasanaethau'n hybu diwylliant o onestrwydd sy'n cynnwys: <ul style="list-style-type: none"> ○ bod yn agored ac yn onest wrth ymwneud â'r rhai a restrir yn rheoliad 11 (a) a (b); ○ darparu gwybodaeth am ddigwyddiadau a chanlyniad unrhyw ymchwiliadau sy'n cael eu cynnal; ac ○ cynnig ymddiheuriad am yr hyn sydd wedi digwydd, lle bo'n briodol gwneud hynny.

- Bydd darparwyr gwasanaethau'n cymryd camau i atal bwlio, erlyn a/neu aflonyddu ac yn mynd i'r afael â'r rhain yn briodol, gyda golwg ar y ddyletswydd i fod yn onest, ac i ymchwilio i unrhyw ddigwyddiad lle mae'n bosibl bod aelod o'r bwrdd, unigolyn cyfrifol neu aelod o'r staff wedi rhwystro rhywun arall rhag cyflawni ei ddyletswydd yntau i fod yn onest.
- Mae gan ddarparwyr gwasanaethau system ar waith i ganfod ac i ddelio ag achosion posibl o fynd yn groes i'r ddyletswydd gonestrwydd gan staff sydd wedi'u cofrestru'n broffesiynol, gan gynnwys rhwystro rhywun arall wrth iddo arfer ei ddyletswydd gonestrwydd. Mae camau i fynd i'r afael ag achosion o'r fath yn cynnwys, lle bo'n briodol, atgyfeirio rhywun at y rheoleiddiwr proffesiynol neu at gorff perthnasol arall.

1.2 Gofynion ar ddarparwyr gwasanaethau o ran y camau y mae'n rhaid eu cymryd cyn cytuno i ddarparu chymorth (Rhan 4)

Bwriad gofynion Rhan 4 o'r Rheoliadau yw rhoi sicrwydd i unigolion bod darparwr gwasanaethau wedi ystyried ystod eang o wybodaeth cyn cynnig cymorth i gadarnhau bod y gwasanaeth yn gallu bodloni anghenion yr unigolyn ac yn gallu rhoi cymorth iddo gyflawni ei ganlyniadau personol.

Rheoliad 12	Canllawiau
<p>Addasrwydd y gwasanaeth</p> <p>12.—(1) Ni chaiff y darparwr gwasanaeth ddarparu cymorth ar gyfer unigolyn oni bai bod y darparwr wedi penderfynu bod y gwasanaeth yn addas i ddiwallu angen yr unigolyn am gymorth.</p> <p>(2) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth gael polisi a gweithdrefnau yn eu lle wrth gychwyn y gwasanaeth.</p> <p>(3) Rhaid i'r penderfyniad o dan baragraff (1) ystyried—</p> <p>(a) unrhyw gynllun cyfredol;</p> <p>(b) unrhyw asesiadau iechyd neu unrhyw asesiadau perthnasol eraill;</p> <p>(c) safbwyntiau, dymuniadau a theimladau'r unigolyn;</p> <p>(d) unrhyw risgiau i lesiant yr unigolyn;</p> <p>(e) unrhyw risgiau i lesiant unigolion eraill y darperir cymorth iddynt;</p> <p>(f) argyhoeddiad crefyddol, tarddiad hiliol, cefndir diwylliannol ac ieithyddol yr unigolyn, ynghyd â'i gyfeiriadedd rhywiol a'i hunaniaeth o ran rhywedd;</p> <p>(g) unrhyw addasiadau rhesymol y gallai'r darparwr gwasanaeth eu gwneud i alluogi l'angen yr unigolyn am gymorth gael ei ddiwallu;</p> <p>(h) polisi a gweithdrefnau'r darparwr gwasanaeth ar gychwyn y</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rhaid i'r darparwyr gwasanaethau gael polisi a gweithdrefnau ar waith ar gychwyn y gwasanaeth. Mae hyn yn cynnwys, ond nid yw'n gyfyngedig i'r canlynol: <ul style="list-style-type: none"> ○ y pwynt mynediad at y gwasanaeth yr ystyrir yn gychwyn ffurfiol gwasanaeth(au) mabwysiadu i unigolyn, h.y. ymweliadau / sesiynau cwnsela cychwynnol. Ni ddylai hyn gynnwys ymholiadau cychwynnol nac ymateb i gyswilt tebyg; ○ trefniadau ar gyfer cadarnhau bod y gwasanaeth yn gallu rhoi'r cymorth sydd ei angen ar yr unigolyn neu beidio; ○ y bobl yr ymgynghorir â hwy fel rhan o'r broses; ○ yr wybodaeth i'w hystyried; ○ y prosesau asesu a phwy fydd yn cynnal yr asesiad; ○ dan ba amgylchiadau na fydd gwasanaeth yn cael ei ddarparu; ○ cyfleoedd i ymweld â'r gwasanaeth a chartref y darpar fabwysiadwr (lle y bo hynny'n briodol); a ○ y trefniadau ar gyfer cychwyn y gwasanaeth. • Bydd crynodeb o'r weithdrefn gychwyn wedi'i gynnwys yn y datganiad o ddiben ac yn llawlyfr gwasanaeth y darparwr gwasanaethau.

gwasanaeth.

(4) Mewn achos pan na fo gan yr unigolyn gynllun, rhaid i'r darparwr gwasanaeth asesu angen yr unigolyn am gymorth.

(5) Rhaid i'r asesiad sy'n ofynnol gan baragraff (4) gael ei gynnal gan berson sydd—

(a) â'r sgiliau, yr wybodaeth a'r cymhwysedd i gynnal yr asesiad, a

(b) wedi cael hyfforddiant i gynnal asesiadau.

(6) Wrth wneud y penderfyniad ym mharagraff (1), rhaid i'r darparwr gwasanaeth gynnwys yr unigolyn ac unrhyw gynrychiolydd. Ond nid yw'n ofynnol i'r darparwr gwasanaeth gynnwys cynrychiolydd—

(a) os yw'r unigolyn yn oedolyn neu'n blentyn 16 oed neu drosodd ac nad yw'r unigolyn yn dymuno i'r cynrychiolydd gael ei gynnwys, neu

(b) pe byddai cynnwys y cynrychiolydd yn anghyson â llesiant yr unigolyn.

(7) Yn y rheoliad hwn, caiff "cynllun" gynnwys—

(a) cynllun cymorth mabwysiadu,

(b) cynllun gofal a chymorth, neu

(c) cynllun lleoliad.

- Cyn cytuno i ddarparu gwasanaeth, bydd y darparwr gwasanaethau'n gwneud penderfyniad ar sail gwybodaeth ynglŷn ag a yw'n gallu diwallu anghenion unigolyn o ran cymorth ai peidio. Wrth benderfynu fel hyn, bydd y darparwr gwasanaethau:
 - yn ystyried y gofynion sydd wedi'u nodi yn rheoliad 12(3);
 - yn ymgynghori â'r unigolyn a/neu â'u cynrychiolydd i benderfynu beth sy'n bwysig iddynt hwy;
 - yn cael copïau o unrhyw gynllun gofal a chymorth; presennol, cynllun cymorth mabwysiadu neu gynllun lleoli, ac yn ystyried y rhain (lle y bônt yn bodoli);
 - yn ystyried unrhyw risgiau i'r unigolion neu i bobl eraill sy'n defnyddio'r gwasanaeth ac i staff; ac
 - yn cael gwybodaeth am anghenion arbenigol yr unigolyn a'i ofynion er mwyn cadarnhau bod modd diwallu'r rhain yn unol â'r datganiad o ddiben.
- Lle nad yw'r gwasanaeth yn gallu diwallu angen yr unigolyn o ran cymorth, caiff yr unigolyn ei gyfeirio at ddarparwr gwasanaeth priodol.
- Bydd darparwyr gwasanaethau'n sicrhau bod gwybodaeth a chymorth perthnasol ar gael i unigolion ddeall y dewisiadau sydd ar gael iddynt, mewn fformat sy'n hygyrch ar gyfer eu hoedran a lefel eu dealltwriaeth.
- Bydd yr wybodaeth a geir yn ddigonol i alluogi cyfnod pontio hwylus wrth i'r unigolyn gael y gwasanaeth.
- Os na fydd gan yr unigolyn y galluedd meddyliol i wneud penderfyniadau penodol am eu cymorth ac os na phenodir cynrychiolydd cyfreithlon, dylid penderfynu beth sydd orau er eu lles a gweithredu ar sail hynny, yn unol â Deddf Galluedd Meddyliol 2005.

- Mae gan y bobl sy'n gwneud y penderfyniadau hyn ar ran y darparwr gwasanaethau ddigon o gyfrifoldeb ac awdurdod (yn y sefydliad) i allu penderfynu a all y gwasanaeth ddiwallu angen yr unigolyn o ran cymorth.
- Os na fydd gan unigolyn asesiadau a/neu gynlluniau gofal a chymorth, cynllun cymorth mabwysiadu na chynllun lleoli eisoes ar ei gyfer, rhaid cynnal asesiad cyn cytuno i ddarparu gwasanaeth. Bydd yr asesiad hwn yn cynnwys angen yr unigolyn am gymorth, unrhyw gymorth arbenigol y bydd ei angen, er enghraifft i ddiwallu anghenion cyfathrebu, emosiynol, addysgiadol, cymdeithasol, diwylliannol, crefydd ac ysbrydol.
- Pan gaiff cymorth ei ddarparu mewn argyfwng, dylid gwneud pob ymdrech i sicrhau cymaint o wybodaeth â phosibl (gan gynnwys asesiadau perthnasol) cyn ei ddarparu i sicrhau bod modd i'r gwasanaeth ddiwallu anghenion yr unigolyn.
- Pan fydd y ddarpariaeth gwasanaeth yn ymwneud ag oedolyn mabwysiedig a'i berthnasau geni, dymuniadau, teimladau a lles a diogelwch yr oedolyn mabwysiedig sydd flaenaf o hyd.
- Bydd unigolion yn cael gwybod y gallai fod hawl ganddynt ofyn am gael asesiad o'u hanghenion am wasanaethau cymorth mabwysiadu gan eu hawdurdod lleol.

1.3 Gofynion ar ddarparwyr gwasanaethau o ran yr wybodaeth y mae'n rhaid ei rhoi i unigolion wrth gychwyn darparu cymorth (Rhan 5)

Bwriad Rhan 5 o'r Rheoliadau yw sicrhau bod unigolion yn cael gwybodaeth am y gwasanaeth i'w galluogi i gael:

- dealltwriaeth glir o ddiwylliant ac ethos y gwasanaeth;
- amlinelliad o'r gwasanaethau y gallant ddisgwyl eu cael;
- dealltwriaeth o'r ffordd y bydd gwasanaethau yn cael eu darparu; ac
- telerau ac amodau'r gwasanaeth.

Dylai hyn alluogi unigolion ac unrhyw gynrychiolwyr i ddeall yn dda sut mae'r gwasanaeth yn gweithio o ran darparu gofal a chymorth. Bydd y canllaw ysgrifenedig hefyd yn cynnwys yr wybodaeth angenrheidiol i unigolion ac unrhyw gynrychiolwyr ynglŷn â sut i leisio pryderon a chwyno wrth ddarparwyr gwasanaethau os na fyddant yn fodlon â'r gwasanaeth, ac yn rhoi gwybod sut i uwchgyfeirio'r pryderon hyn os na fyddant yn fodlon â'r ymateb.

Rheoliad 13	Canllawiau
<p>Gwybodaeth am y gwasanaeth</p> <p>13.—(1) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth lunio canllaw ysgrifenedig ar y gwasanaeth.</p> <p>(2) Rhaid i'r canllaw—</p> <p>(a) cael ei ddyddio, ei adolygu o leiaf bob blwyddyn a'i ddiweddarau fel y bo angen;</p> <p>(b) bod mewn iaith, arddull, cyflwyniad a fformat priodol, gan roi sylw i'r datganiad o ddiben ar gyfer y gwasanaeth;</p> <p>(c) cael ei roi i unrhyw unigolyn sy'n cael cymorth;</p> <p>(d) cael ei roi ar gael i eraill ar gais, oni bai nad yw hyn yn briodol neu y byddai'n anghyson â llesiant unigolyn.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Mae canllaw ysgrifenedig ar gael i'r rheini a restrir yn rheoliad 13(2)(c), a 13(2)(d) lle bo hynny'n briodol, yn rhoi gwybodaeth am y gwasanaeth.• Mae'r canllaw mewn iaith syml ac ar fformat sy'n adlewyrchu anghenion, oedran a lefel ddealltwriaeth y sawl y bwriedir y gwasanaeth ar ei gyfer. Mae'r canllaw ar gael mewn fformatau a thrwy gyfryngau sydd ar gael yn hwylus ac yn briodol i'r gynulleidfa. Er enghraifft, iaith briodol ac iaith o ddewis yr unigolyn, print mawr, sain, cymhorthion cyfrifiadurol neu weledol. Os bydd gofyn, caiff ei esbonio gan ddefnyddio'r dull cyfathrebu a ffeirir gan yr unigolyn.• Os bydd gofyn, rhoddir cynhorthwy i unigolion ddeall cynnwys y canllaw a'r hyn mae'n ei olygu iddynt hwy.

(3) Rhaid i'r canllaw gynnwys gwybodaeth am—
(a) sut i godi pryder neu wneud cwyn;
(b) argaeledd gwasanaethau eirioli;
(c) rôl a manylion cyswllt Comisiynydd Plant Cymru.
(4) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau bod unigolyn yn cael unrhyw gynhorthwy sy'n angenrheidiol i'w alluogi i ddeall yr wybodaeth a gynhwysir yn y canllaw.

- Mae'r canllaw yn rhestru'r meysydd sy'n ofynnol o dan reoliad 13(3) a bydd hefyd yn cynnwys y canlynol:
 - trefniadau ar gyfer croesawu a chefnogi unigolion;
 - ethos, diwylliant a blaenoriaethau'r gwasanaeth, gan gynnwys crynodeb o'r datganiad o ddiben;
 - gwybodaeth am unrhyw weithdrefnau cymorth a'r amserlenni cysylltiedig, lle bo hynny'n berthnasol;
 - gwybodaeth am y broses o geisio cymorth, lle bo hynny'n briodol;
 - gwybodaeth am 'maethu i fabwysiadu';
 - sut i gael gafael ar yr adroddiad arolygu diweddaraf a luniwyd gan y rheoleiddiwr gwasanaeth;
 - y staff allweddol a fydd yn rhoi cynhorthwy i'r unigolyn
 - sut i gysylltu â'r unigolyn cyfrifol;
 - hawl unigolyn i wneud sylwadau a'r cynhorthwy sydd ar gael os oes angen;
 - y weithdrefn gwyno a sut mae gwneud cwyn;
 - manylion cyswllt a rôl Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru, y rheoleiddiwr gwasanaeth, Comisiynydd Plant Cymru (fel y bo'n briodol);
 - gwybodaeth am yr hawl i blant sy'n derbyn gofal gael gafael ar wasanaethau eiriolaeth annibynnol a'r cynhorthwy sydd ar gael i blant i'w helpu i gael gafael ar wasanaethau o'r fath;
 - trefniadau ar gyfer mynegi barn am y ffordd y caiff y gwasanaeth ei gynnal;
 - ffioedd – ystod, unrhyw ffioedd neu gostau ychwanegol sy'n daladwy gan yr unigolyn, dull talu, hysbysu am gynnydd yn y gost;
 - telerau ac amodau, gan gynnwys o dan ba amgylchiadau y gellid rhoi'r gorau i ddarparu'r gwasanaeth a chyfnodau rhybudd; ac
 - sut gall unigolion gael gafael ar eu cofnodion eu hunain.

Rheoliad 14	Canllawiau
<p>Cytundeb gwasanaeth</p> <p>14.—(1) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau y rhoddir i bob unigolyn sy'n cael cymorth gopi wedi ei lofnodi o unrhyw gytundeb sy'n ymwneud â—</p> <p>(a) y cymorth a ddarperir i'r unigolyn;</p> <p>(b) unrhyw wasanaethau eraill a ddarperir i'r unigolyn.</p> <p>(2) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau bod yr unigolion yn cael unrhyw gynhorthwy sy'n angenrheidiol i'w alluogi i ddeall yr wybodaeth a gynhwysir mewn unrhyw gytundeb o'r fath.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae unigolion sy'n defnyddio'r gwasanaeth yn cael copi o unrhyw gytundeb sy'n nodi, lle y bo hynny'n briodol: <ul style="list-style-type: none"> ○ gwybodaeth am y costau sy'n daladwy gan yr unigolyn, er enghraifft costau meddygol, milltiroedd/teithio yn ymwneud ag asesiadau, hyfforddiant a phresenoldeb gerbron paneli; ffioedd cais, costau cyfreithiol ac ati; costau eraill a delir gan yr awdurdod sy'n lleoli; a thelerau ac amodau'r gwasanaeth gan gynnwys terfynu contractau a chyfnodau rhybudd, er mwyn iddynt allu gwneud penderfyniadau am eu cymorth; ac ○ yr wybodaeth sy'n rhoi manylion am y gwasanaeth unigol sydd i'w ddarparu. • Mae darparwyr gwasanaethau yn rhoi amcangyfrif ysgrifenedig i'r unigolion, neu'r cynrychiolwyr, o gostau'r cymorth sydd i'w dalu gan yr unigolyn, ar fformat sy'n hygyrch i'r unigolyn ac yn addas i'w hoed a lefel eu dealltwriaeth. Bydd hyn yn cynnwys manylion unrhyw gostau ychwanegol tebygol.

1.4 Gofynion ar ddarparwyr gwasanaethau o ran safon y gofal a'r cymorth a ddarperir (Rhan 6)

Bwriad Rhan 6 o'r Rheoliadau yw sicrhau bod unigolion yn cael cymorth i ddiwallu eu hanghenion o ran cymorth. Caiff y gwasanaeth ei gynllunio drwy ymgynghori â'r unigolyn a bydd yn ystyried ei ddymuniadau a'i ddyheadau personol, ac unrhyw beryglon ac anghenion arbenigol sy'n llywio ei anghenion o ran cymorth.

Mae hyn yn cynnwys:

- darparu cymorth sy'n galluogi'r unigolyn i ddiwallu ei anghenion o ran cymorth;
- darparu staff sydd â'r wybodaeth, y sgiliau a'r medrusrwydd i ddiwallu anghenion cymorth yr unigolyn;
- sicrhau bod gan staff y sgiliau iaith a chyfathrebu priodol; ac
- ymgynghori â'r asiantaethau a'r arbenigwyr perthnasol lle bydd gofyn a cheisio cymorth ganddynt.

Rheoliad 15	Canllawiau
<p>Safonau'r cymorth – gofynion cyffredinol</p> <p>15.—(1) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau y darperir cymorth mewn ffordd sy'n amddiffyn, yn hybu ac yn cynnal diogelwch a llesiant unigolion.</p> <p>(2) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau y darperir cymorth mewn ffordd—</p> <p>(a) sy'n cynnal perthnasoedd personol a phroffesiynol da ag unigolion a staff, a</p> <p>(b) sy'n annog ac yn cynorthwyo staff i gynnal Perthnasoedd personol a phroffesiynol da ag unigolion.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae disgwyliadau'r darparwr gwasanaeth o ran safonau cymorth wedi'i nodi'n glir yn y datganiad o ddiben. • Mae'r polisiau a'r gweithdrefnau yn unol ag unrhyw ddeddfwriaeth a chanllawiau cenedlaethol cyffredol; ac yn adlewyrchu ymarfer sy'n seiliedig ar dystiolaeth. • Mae darparwyr gwasanaethau yn sicrhau bod y gwasanaeth yn ymatebol ac yn rhagweithiol wrth nodi a lliniaru risgiau. • Mae darparwyr gwasanaethau'n sicrhau bod cymorth yn cael ei ddarparu mewn modd urddasol gan ddangos parch, ac mae staff yn arddangos agwedd gadarnhaol llawn gofal at unigolion. • Mae darparwyr gwasanaethau yn sicrhau bod cymorth yn cael ei ddarparu'n unol ag unrhyw gynllun gofal a chymorth, cynllun cymorth mabwysiadu a/neu gynllun lleoliad sydd gan yr unigolyn, a'i fod yn helpu unigolion i ddiwallu eu hanghenion am gymorth gan ystyried eu:

- llesiant corfforol, meddyliol ac emosiynol;
- dewisiadau diwylliannol, crefyddol, cymdeithasol neu ysbrydol;
- anghenion o ran addysg, hyfforddiant a hamdden;
- perthnasoedd personol a theuluol;
- rheolaeth dros fywyd bob dydd a, lle y bo hynny'n berthnasol, cyfranogi mewn gwaith;
- datblygiad deallusol, emosiynol ac ymddygiadol;
- hawliau a hawlogaethau, yn enwedig mewn perthynas â Chonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn; ac
- amddiffyn rhag camdriniaeth ac esgeulustod.

Dyma ambell enghraifft o hyn:

- Mae plant yn cael eu cyflwyno i'w darpar fabwysiadwyr mewn modd sensitif, gyda chynllunio gofalus ac ystyriol sy'n hybu ymlyniad. Pan fydd amgylchiadau heb eu cynllunio yn golygu bod rhaid i blant symud o un lleoliad i un arall, lles a llesiant y plant fydd flaenaf o hyd, a bydd staff yr asiantaeth yn cadw hyn mewn cof drwy'r amser.
- Mae unigolion yn cael cefnogaeth i reoli unrhyw deimladau cymysg ac anodd sydd ganddynt.
- Mae unigolion yn meithrin perthynas gadarnhaol â'r unigolion eraill a'r staff. Mae ffiniau clir, cyson a phriodol i blant.
- Mae plant yn cael cyswllt priodol (yn uniongyrchol a/neu'n anuniongyrchol) gyda chefnogaeth - a'r cyswllt wedi'i asesu'n ofalus - â pherthnasau geni, gan gynnwys eu brodyr a'u chworydd a phobl eraill sy'n bwysig iddynt, fel gofawyr blaenorol, os mai hynny sydd orau er eu lles.

- Mae'r cymorth mabwysiadu parhaus yn sicrhau bod mabwysiadwyr a darpar fabwysiadwyr yn parhau i ddeall effaith bosibl camdriniaeth ac esgeulustod ar ymddygiad eu plentyn mabwysiedig wrth iddo dyfu'n hŷn (gan gynnwys trawma a achoswyd gan brofiadau niweidiol yn ystod plentyndod) a bydd y cymorth yn eu helpu i ddarparu ymlyniadau sefydlog a chadarn.
- Mae gan ddarparwyr gwasanaethau drefniadau ar waith i helpu unigolion i fynegi pryderon os bydd anawsterau o ran darparu cymorth.

Rheoliad 16

Gwybodaeth

16.—(1) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth roi trefniadau yn eu lle i sicrhau bod gan unigolyn yr wybodaeth y mae ei hangen arno i wneud neu gymryd rhan mewn asesiadau, cynlluniau a phenderfyniadau o ddydd i ddydd am y ffordd y darperir cymorth iddo.

(2) Rhaid i'r wybodaeth a ddarperir fod ar gael yn yr iaith, yr arddull, y cyflwyniad a'r fformat priodol, gan roi sylw i—

- (a) natur y gwasanaeth fel y'i disgrifir yn y datganiad o ddiben;
- (b) lefel dealltwriaeth yr unigolyn a'i allu i gyfathrebu;
- (c) yn achos plentyn, oedran y plentyn.

(3) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau bod yr unigolyn yn cael unrhyw gynhorthwy sy'n angenrheidiol i'w alluogi i ddeall yr wybodaeth a ddarperir.

Canllawiau

- Mae darparwyr gwasanaethau yn sicrhau bod unigolion yn gallu gwneud penderfyniadau am eu bywydau ac yn cael cymorth i wneud hynny lle bo angen.
- Mae unigolion yn cael y cyfle, ac yn cael eu galluogi, i gyfrannu eu barn am y ffordd y mae'r gwasanaeth yn cael ei redeg o ddydd i ddydd.
- Mae darparwyr gwasanaethau yn rhoi trefniadau ar waith i alluogi unigolion i gael gafael ar wasanaethau eiriolaeth perthnasol neu grwpiau hunan-eiriolaeth (os ydynt yn dymuno) a chymorth â'u hanghenion cyfathrebu, i'w galluogi i wneud penderfyniadau am eu bywydau.
- Mae darparwyr gwasanaethau'n rhoi trefniadau ar waith i alluogi unigolion i ddeall yr wybodaeth a ddarperir.
- Lle bo gwybodaeth ar gael am blant sydd angen teuluoedd yn lleol, caiff yr wybodaeth hon ei darparu'n brydlon ac mewn ffordd glir a chywir.

Rheoliad 17	Canllawiau
<p>Iaith a chyfathrebu</p> <p>17. Rhaid i'r darparwr gwasanaeth gymryd camau rhesymol i ddiwallu anghenion iaith a chyfathrebu unigolyn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae gan ddarparwyr gwasanaethau drefniadau ar waith i gynorthwyo unigolion â'u hanghenion iaith a chyfathrebu penodol yn unol â'r datganiad o ddiben. Lle bo angen, bydd hyn yn cynnwys rhoi camau ar waith i sicrhau bod unigolion yn gallu cyfathrebu'n ystyrlon. Mae hyn yn cynnwys: <ul style="list-style-type: none"> ○ yr iaith y mae'r unigolion angen ei defnyddio ac yn dewis ei defnyddio; ac ○ dulliau cyfathrebu ychwanegol lle bo'n briodol, megis y System Gyfathrebu Cyfnewid Lluniau (PECS), Triniaeth ac Addysg i Blant Awtistig a Phlant sydd ag anfantais gysylltiedig â Chyfathrebu (TEACCH), Makaton, Iaith Arwyddion Prydain (BSL). • Mae darparwyr gwasanaethau yn nodi anghenion cyfathrebu unigolyn wrth benderfynu a all y gwasanaeth ddiwallu ei anghenion o ran cymorth. • Gall unigolion ddeall staff pan fyddant yn cyfathrebu â hwy. • Mae darparwyr gwasanaethau yn cynnig, neu'n gweithio tuag at gynnig, eu gwasanaeth yn Gymraeg i unigolion y mae'r Gymraeg yn iaith gyntaf iddynt.

Rheoliad 18	Canllawiau
<p>Parch a sensitifrwydd</p> <p>18.—(1) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau bod unigolion yn cael eu trin â pharch a sensitifrwydd.</p> <p>(2) Mae hyn yn cynnwys, ond nid yw'n gyfyngedig i—</p> <p>(a) parchu preifatrwydd ac urddas yr unigolyn;</p> <p>(b) parchu hawliau'r unigolyn i gyfrinachedd;</p> <p>(c) hybu ymreolaeth ac annibyniaeth yr unigolyn;</p> <p>(d) rhoi sylw i unrhyw nodweddion gwarchoddedig perthnasol (fel y'u diffinnir yn adran 4 o Ddeddf Cydraddoldeb 2010) yr unigolyn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae darparwyr gwasanaethau yn sicrhau bod unigolion: <ul style="list-style-type: none"> ○ yn cael eu clywed a bod pobl yn cyfathrebu â nhw mewn ffordd gwrtais sy'n dangos parch; ac ○ yn cael eu trin â pharch a'u bod yn teimlo eu bod yn cael eu gwerthfawrogi. • Mae darparwyr gwasanaethau yn sicrhau bod systemau ar waith i ymateb yn brydlon i geisiadau unigolion sydd wedi'u heffeithio gan fabwysiadu, ac i weithio gyda nhw. Dangosir parch bob amser at eu cefndir ethnig, eu crefydd, eu diwylliant, eu hiaith, eu rhywioldeb, eu rhywedd a'u hanabledd, a'u profiad a'u dealltwriaeth o fabwysiadu.

1.5 Gofynion ar ddarparwyr gwasanaethau – diogelu (Rhan 7)

Bwriad Rhan 7 o'r Rheoliadau yw sicrhau bod gan ddarparwyr gwasanaethau y systemau ar waith i ddiogelu unigolion agored i niwed y maent yn darparu cymorth ar eu cyfer.

Bydd hyn yn cynnwys trefniadau sydd:

- yn grymuso unigolion agored i niwed sy'n defnyddio'r gwasanaeth i godi llais am eu hanghenion, eu dymuniadau a'u profiadau;
- yn cefnogi ac yn sylfaen i wybodaeth y staff, eu dealltwriaeth a'u sgiliau o ran sylwi ar y peryglon a'r camau i'w cymryd pan amheuir neu pan welir cam-drin, esgeulustod neu driniaeth amhriodol; ac
- yn sicrhau bod darparwyr yn cydweithio â phartneriaid perthnasol i atal a chymryd camau pan amheuir neu pan welir cam-drin, esgeulustod neu driniaeth amhriodol.

Rheoliad 19	Canllawiau
<p>Diogelu – gofyniad cyffredinol</p> <p>19. Rhaid i'r darparwr gwasanaeth ddarparu'r gwasanaeth mewn ffordd sy'n sicrhau bod unigolion yn ddiogel ac wedi eu hamddiffyn rhag camdriniaeth, esgeulustod a thriniaeth amhriodol.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Pan fyddant yn dechrau defnyddio'r gwasanaeth, caiff unigolion wybodaeth ynghylch diogelu a sut i leisio pryder, a chânt wybod fod cymorth ar gael i'w galluogi i wneud hynny.• Gall staff ac unigolion gael gafaél ar bolisïau a gweithdrefnau diogelu sydd wedi'u diweddarau.• Bydd y staff yn cael hyfforddiant perthnasol i'w galluogi i ddeall eu cyfrifoldeb i ddiogelu ac amddiffyn unigolion agored i niwed. Bydd hyn yn cynnwys trefniadau diogelu mewnol a lleol gan gynnwys sut mae lleisio pryder (chwythu'r chwiban).• Bydd y staff yn cael eu hyfforddi'n gyson yn unol â'r argymhellion diogelu lleol.• Mae staff yn ymwybodol o'u cyfrifoldebau unigol am leisio pryder er mwyn sicrhau diogelwch a llesiant unigolion.

	<ul style="list-style-type: none"> • Mae darparwyr gwasanaethau yn rhoi cymorth i staff sydd am leisio pryder ynghylch diogelu (chwythu'r chwiban). • Mae darparwyr gwasanaethau yn gweithio mewn partneriaeth ag asiantaethau a gweithwyr proffesiynol perthnasol eraill ac yn rheoli'r risg i'r unigolion sy'n defnyddio'r gwasanaeth. • Mae cofnodion ynghylch atgyfeiriadau a chanlyniadau diogelu'n cael eu cadw er mwyn gallu goruchwyllo diogelu o fewn y gwasanaeth a chraffu arno. Rhaid i'r unigolyn cyfrifol oruchwyllo unigolion agored i niwed a rhaid i hynny ddigwydd o fewn y strwythur llywodraethu gan sefydlu trefniadau goruchwyllo ar lefel y bwrdd. • Mae darparwyr gwasanaeth yn sicrhau bod canlyniadau sy'n codi wrth atgyfeirio unrhyw achos yn ymwneud â diogelwch yn cael ei gyfleu i'r unigolyn mewn dull sy'n briodol i'w oed, lefel ei ddealltwriaeth ac sy'n ystyried unrhyw gyflwr penodol a/neu anghenion cyfathrebu sydd ganddo.
--	---

Rheoliad 20	Canllawiau
<p>Polisiâu a gweithdrefnau diogelu</p> <p>20.—(1) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth gael polisiâu a gweithdrefnau yn eu lle—</p> <p>(a) ar gyfer atal camdriniaeth, esgeulustod a thriniaeth amhriodol, a</p> <p>(b) ar gyfer ymateb i unrhyw honiad neu dystiolaeth o amdriniaeth, esgeulustod neu driniaeth amhriodol.</p> <p>(2) Yn y rheoliad hwn, cyfeirir at bolisiâu a gweithdrefnau o'r fath fel polisiâu a gweithdrefnau diogelu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae'r polisi a'r gweithdrefnau diogelu diweddaraf ar gael. • Mae'r polisiâu a'r gweithdrefnau yn cyd-fynd â'r ddeddfwriaeth gyfredol, y canllawiau cenedlaethol a'r gweithdrefnau diogelu lleol. • Mae'r polisi a'r gweithdrefnau diogelu'n cynnwys rolau unigol a chyfrifoldebau staff neu bobl eraill sy'n gweithio yn y gwasanaeth, o ran cael a rhoi gwybod am honiadau o gam-drin, esgeulustod neu driniaeth amhriodol neu amheuaeth o gam-drin, esgeulustod neu driniaeth amhriodol. Mae hyn yn cynnwys

(3) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau bod ei bolisïau a'i weithdrefnau diogelu yn cael eu gweithredu'n effeithiol.

(4) Yn benodol, pan fo honiad neu dystiolaeth o gamdriniaeth, esgeulustod neu driniaeth amhriodol, rhaid i'r darparwr gwasanaeth—

(a) gweithredu yn unol â'i bolisïau a'i weithdrefnau diogelu,

(b) cymryd camau gweithredu ar unwaith I sicrhau diogelwch pob unigolyn y darperir cymorth ar ei gyfer,

(c) gwneud atgyfeiriadau priodol i asiantaethau eraill, a

(d) cadw cofnod o unrhyw dystiolaeth neu sylwedd unrhyw honiad, unrhyw gamau gweithredu a gymerir ac unrhyw atgyfeiriadau a wneir.

cyfarwyddiadau i'r staff am y camau i'w cymryd a'r systemau ar gyfer atgyfeirio at yr awdurdod lleol ac at bartneriaid ac asiantaethau perthnasol eraill.

- Mae darparwyr gwasanaethau yn sicrhau bod defnyddwyr y gwasanaeth yn cael eu hysbysu am eu hawl i gael gwasanaethau eiriolaeth broffesiynol annibynnol.

Rheoliad 21

Dehongli Rhan 7

21. Yn y Rhan hon—

ystyr “camdriniaeth” (“*abuse*”) yw camdriniaeth gorfforol, rywiol, seicolegol, emosiynol neu ariannol ac, mewn perthynas â phlentyn, unrhyw niwed arall.

At ddibenion y diffiniad hwn—

(a) mae “camdriniaeth ariannol” (“*financial abuse*”) yn cynnwys—

(i) bod arian neu eiddo arall person yn cael ei ddwyn;

(ii) bod person yn cael ei dwyllo;

(iii) bod person yn cael ei roi o dan bwysau mewn perthynas ag arian neu eiddo arall;

(iv) bod arian neu eiddo arall person yn cael ei gamddefnyddio;

(b) mae i “niwed” (“*harm*”) yr un ystyr ag yn adran 197(1) o Ddeddf 2014;

mae i “esgeulustod” (“*neglect*”) yr un ystyr ag yn adran 197(1) o Ddeddf 2014;

mae “triniaeth amhriodol” (“*improper treatment*”) yn cynnwys gwahaniaethu neu atal anghyfreithlon, gan gynnwys amddifadu amhriodol o ryddid o dan delerau Deddf Galluedd Meddyliol 2005(3).

1.6 Gofynion ar ddarparwyr gwasanaethau gyda golwg ar staffio (Rhan 8)

Bwriad Rhan 8 o'r Rheoliadau yw sicrhau bod nifer briodol o staff sydd â'r wybodaeth, y cymhwysedd, y sgiliau a'r cymwysterau angenrheidiol i ddiwallu anghenion cymorth yr unigolyn i'r safon gofynnol.

Bydd gan ddarparwyr gwasanaethau y canlynol ar waith:

- polisïau a gweithdrefnau ar gyfer recriwtio;
- arferion trwyadl ar gyfer recriwtio ac archwilio cefndir staff;
- strwythur rheoli a staffio sy'n ategu'r datganiad o ddiben ac sy'n berthnasol i anghenion unigolion; ac
- strwythur rheoli, systemau a phrosesau ar gyfer sefydlu staff, eu goruchwyllo'n barhaus, eu hyfforddi a'u datblygu.

Rheoliad 22	Canllawiau
<p>Staffio - gofynion cyffredinol</p> <p>22.—(1) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau ar bob adeg fod nifer digonol o staff sydd â'r cymwysterau, yr hyfforddiant, y sgiliau, y cymhwysedd a'r profiad addas yn cael eu defnyddio i weithio yn y gwasanaeth, gan roi sylw—</p> <p>(a) i'r datganiad o ddiben ar gyfer y gwasanaeth,</p> <p>(b) i angen unigolion am gymorth,</p> <p>(c) i gynorthwyo unigolion i ddiwallu eu hangen am gymorth,</p> <p>(d) i'r angen i ddiogelu a hybu iechyd a lles plant; ac</p> <p>(e) i ofynion y Rheoliadau hyn.</p> <p>(2) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau bod trefniadau addas yn cael eu gwneud ar gyfer cefnogi a datblygu staff.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae gan ddarparwyr gwasanaethau dull mesuradwy, systematig amlwg i bennu nifer y staff a'r ystod o sgiliau/cymwysterau sy'n ofynnol i ddiwallu anghenion unigolion o ran cymorth mewn ffordd ddibynadwy. Mae hyn yn ystyried, ond heb fod yn gyfyngedig i'r canlynol: <ul style="list-style-type: none"> ○ y datganiad o ddiben; ac ○ anghenion cymorth yr unigolyn. • Mae'r lefelau staffio a'r gymysgedd sgiliau yn cael eu hadolygu'n gyson a'u haddasu i ymateb i newidiadau mewn anghenion. • Mae trefniadau ar waith i ymateb i salwch neu absenoldeb staff er mwyn sicrhau bod anghenion unigolion o ran cymorth yn cael eu diwallu.

Rheoliad 23	Canllawiau
<p>Addasrwydd staff</p> <p>23.—(1) Ni chaiff y darparwr gwasanaeth—</p> <p>(a) cyflogi person o dan contract cyflogaeth I weithio yn y gwasanaeth oni bai bod y person hwnnw yn addas i wneud hynny;</p> <p>(b) caniatáu i wirfoddolwr weithio yn y gwasanaeth oni bai bod y person hwnnw yn addas i wneud hynny;</p> <p>(c) caniatáu i unrhyw berson arall weithio yn y gwasanaeth mewn swydd y gall, yng nghwrs dyletswyddau, gael cysylltiad rheolaidd ynddi ag unigolion sy'n cael cymorth neu â phersonau hygilyf eraill oni bai bod y person hwnnw yn addas i wneud hynny.</p> <p>(2) At ddibenion paragraff (1), nid yw person yn addas i weithio yn y gwasanaeth oni bai—</p> <p>(a) bod y person yn addas o ran ei uniondeb ac o gymeriad da;</p> <p>(b) bod gan y person y cymwysterau, y sgiliau, y cymhwysedd a'r profiad sy'n angenrheidiol ar gyfer y gwaith y mae i'w wneud;</p> <p>(c) bod y person oherwydd ei iechyd, ar ôl I addasiadau rhesymol gael eu gwneud, yn gallu cyflawni'n briodol y tasgau sy'n rhan annatod o'r gwaith y mae wedi ei gyflogi neu ei gymryd ymlaen ar ei gyfer;</p> <p>(d) bod y person wedi darparu gwybodaeth neu ddogfennaeth lawn a boddhaol, yn ôl y digwydd, mewn cysylltiad â phob un o'r materion a bennir yn Rhan 1 o Atodlen 1 a bod yr wybodaeth hon neu'r ddogfennaeth hon ar gael yn y gwasanaeth i'r rheoleiddiwr gwasanaethau edrych arni;</p> <p>(e) pan fo'r person wedi ei gyflogi gan y darparwr gwasanaeth i</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae gan ddarparwyr gwasanaethau systemau trwyadl ar waith ar gyfer dethol ac archwilio cefndir pob aelod o'r staff a gwirfoddolwyr sy'n ymgeisio er mwyn iddynt allu penderfynu a ddylid eu penodi ai peidio. Mae hyn yn cynnwys yr wybodaeth sydd yn Atodlen 1 o'r Rheoliadau. Mae hyn hefyd yn cynnwys sicrhau cywirdeb geirdaon a chofnodion cyflogaeth flaenorol. • Os defnyddir staff asiantaeth, bydd darparwyr gwasanaethau yn sicrhau bod yr un gwiriadau'n cael eu cynnal ar eu cyfer ag a gynhelir ar gyfer staff a gyflogir yn barhaol, a bydd ganddynt dystiolaeth i ddangos bod y gwiriadau hyn wedi'u gwneud. Gallai hyn gynnwys cadarnhad a rhestrau gwirio a ddarperir gan unrhyw asiantaeth, lle bo'n ddigon dibynadwy a chadarn. • Mae gan ddarparwyr gwasanaethau broses ar waith i wirio bod gan staff gofrestrriad priodol a chyfredol â rheoleiddiwr proffesiynol os oes gofyn, neu eu bod ar gofrestr wirfoddol achrededig lle bo hynny'n berthnasol. • Wedi ystyried yr holl wybodaeth sydd ar gael, bydd darparwyr gwasanaethau benderfynu a oes gan yr unigolyn y sgiliau, y cymwysterau a'r cymeriad da angenrheidiol i gyflawni'r rôl y mae'n cael ei gyflogi/ei roi ar waith i'w chyflawni. • Os na fydd staff (gan gynnwys gwirfoddolwyr) bellach yn cyflawni'r meini prawf addasrwydd a nodir yn rheoliad 23(2), bydd y darparwyr gwasanaethau'n cymryd camau priodol yn ddi-oed. Er enghraifft, gallai hyn gynnwys: <ul style="list-style-type: none"> ○ hyfforddi a mentora; ○ darparu hyfforddiant a goruchwyliaeth ychwanegol; ac

reoli'r gwasanaeth, o 1 Ebrill 2022, fod y person wedi ei gofrestru fel rheolwr gofal cymdeithasol (4) â GCC (5).

(3) Rhaid i gais gael ei wneud am dystysgrif GDG briodol gan neu ar ran y darparwr gwasanaeth, at ddiben asesu addasrwydd person ar gyfer y swydd y cyfeirir ati ym mharagraff (1). Ond nid yw'r gofyniad hwn yn gymwys os yw'r person sy'n gweithio yn y gwasanaeth wedi ei gofrestru â gwasanaeth diweddarau'r Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (y cyfeirir ato yn y rheoliad hwn fel "gwasanaeth diweddarau'r GDG").

(4) Pan fo person sy'n cael ei ystyried ar gyfer swydd y cyfeirir ati ym mharagraff (1) wedi ei gofrestru â gwasanaeth diweddarau'r GDG, rhaid i'r darparwr gwasanaeth wirio statws tystysgrif GDG y person at ddiben asesu addasrwydd y person hwnnw ar gyfer y swydd honno.

(5) Pan fo person a benodir i swydd y cyfeirir ati ym mharagraff (1) wedi ei gofrestru â gwasanaeth diweddarau'r GDG, rhaid i'r darparwr gwasanaeth wirio statws tystysgrif GDG y person o leiaf bob blwyddyn.

(6) Pan na fo person a benodir i swydd y cyfeirir ati ym mharagraff (1) wedi ei gofrestru â gwasanaeth diweddarau'r GDG, rhaid i'r darparwr gwasanaeth wneud cais am dystysgrif GDG newydd mewn cysylltiad â'r person hwnnw o fewn tair blynedd i ddyroddi'r dystysgrif y gwneir cais amdani yn unol â pharagraff (3) ac wedi hynny, rhaid i geisiadau pellach o'r fath gael eu gwneud o leiaf bob tair blynedd.

(7) Os nad yw person sy'n gweithio yn y gwasanaeth yn addas i weithio yn y gwasanaeth mwyach o ganlyniad i beidio â bodloni un

- defnyddio gweithdrefnau disgyblu.
- Mae darparwyr gwasanaethau yn sicrhau bod staff yn cydymffurfio â'u codau ymarfer proffesiynol a, lle bo hynny'n briodol, bydd darparwyr yn atgyfeirio achosion at y cyrff proffesiynol perthnasol yn achos staff lle mae amheuaeth ynghylch pa mor addas ydynt i ymarfer.
- Os oes unrhyw bryderon bod aelod o staff wedi cam-drin unigolyn neu wedi rhoi unigolyn mewn perygl o gael ei gam-drin, bydd y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd ac unrhyw gorff cofrestru proffesiynol perthnasol yn cael gwybod yn ddi-oed gan y darparwr gwasanaeth.

⁴ Gweler adran 79(1)(b) o'r Ddeddf am y diffiniad o "rheolwr gofal cymdeithasol".

⁵ Gweler adran 67(3) o'r Ddeddf am y diffiniad o Ofal Cymdeithasol Cymru fel "GCC".

<p>neu ragor o'r gofynion ym mharagraff (2), rhaid i'r darparwr gwasanaeth—</p> <p>(a) cymryd camau gweithredu angenrheidiol a chymesur i sicrhau y cydymffurfir â'r gofynion perthnasol;</p> <p>(b) pan fo'n briodol, roi gwybod—</p> <p>(i) i'r corff rheoleiddiol neu broffesiynol perthnasol;</p> <p>(ii) i'r Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd.</p>	
--	--

Rheoliad 24	Canllawiau
<p>Cefnogi a datblygu staff</p> <p>24.—(1) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth gael polisi yn ei le ar gyfer cefnogi a datblygu staff.</p> <p>(2) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau bod unrhyw berson sy'n gweithio yn y gwasanaeth (gan gynnwys person y caniateir iddo weithio fel gwirfoddolwr)—</p> <p>(a) yn cael cyfnod sefydlu sy'n briodol i'w rôl;</p> <p>(b) yn cael ei wneud yn ymwybodol o'l gyfrifoldebau ei hun a chyfrifoldebau staff eraill;</p> <p>(c) yn cael ei oruchwylio a'i arfarnu'n briodol;</p> <p>(d) yn cael hyfforddiant craidd sy'n briodol i'r gwaith sydd i'w wneud ganddo;</p> <p>(e) yn cael hyfforddiant arbenigol fel y bo'n briodol;</p> <p>(f) yn cael cymorth a chynhorthwy i gael unrhyw hyfforddiant pellach sy'n briodol i'r gwaith y mae'n ei wneud.</p> <p>(3) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau bod unrhyw berson a gyflogir i weithio yn y gwasanaeth fel rheolwr yn cael ei gefnogi i gynnal ei gofrestrriad â GCC.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae darparwyr gwasanaethau yn sicrhau bod ganddynt raglen sefydlu sy'n rhoi'r adnoddau i bob aelod newydd o staff (gan gynnwys gwirfoddolwyr) fod yn gymwys yn ei rôl a'i ymarfer. Mae staff a gwirfoddolwyr yn deall eu rolau a'u cyfrifoldebau. • Mae gweithwyr gofal cymdeithasol yn cwblhau'r rhaglen sefydlu berthnasol sy'n ofynnol gan GCC o fewn yr amserlen sydd wedi'i diffinio yn ogystal ag unrhyw raglenni sefydlu sy'n benodol i'r gwasanaeth. • Mae staff yn gallu cael gafael ar gopiâu o unrhyw godau ymarfer a chanllawiau ymarfer penodol, gan gynnwys unrhyw rai sydd wedi'i cyhoeddi gan GCC. Bydd y safonau sydd yn y codau a'r canllawiau ymarfer hyn yn cael eu hyrwyddo'n frwd. • Pan ddefnyddir staff asiantaeth, rhoddir cyflwyniad i'r gwasanaeth iddynt sy'n cynnwys, ond heb ei gyfyngu i'r canlynol: <ul style="list-style-type: none"> ○ y datganiad o ddiben; ○ polisïau a gweithdrefnau craidd; ac ○ trefniadau rheoli a goruchwylio.

- Mae staff yn cael eu goruchwyllo yn eu rôl i i'w helpu i bwysu a mesur eu hymarfer a sicrhau eu bod yn cynnal safon eu cymhwysedd proffesiynol. Mae hyn yn cynnwys adborth am eu perfformiad gan unigolion sy'n defnyddio'r gwasanaeth.
- Mae staff yn cyfarfod â'u rheolwr llinell neu swyddog cyfatebol, neu aelod uwch o'r staff, ar gyfer goruchwyliaeth un-i-un neu oruchwyliaeth grŵp (lle bo'n briodol) o leiaf bob chwarter.
- Mae pob aelod o staff yn cael ei arfarnu bob blwyddyn a bydd hynny'n gyfle i roi adborth am ei berfformiad a nodi meysydd lle bydd angen hyfforddiant a datblygu er mwyn ei gynorthwyo yn ei rôl.
- Bydd anghenion hyfforddi, dysgu a datblygu ychwanegol aelodau unigol o'r staff yn cael eu nodi yn ystod mis cyntaf eu cyflogi, ac fe'u hadolygir drwy gyfrwng y broses oruchwyllo ac arfarnu.
- Mae staff yn cael cymorth i ddilyn hyfforddiant, i ddysgu ac i ddatblygu i'w galluogi i gyflawni gofynion eu rôl a diwallu anghenion unigolion sy'n defnyddio'r gwasanaeth.
- Mae darparwyr gwasanaethau'n dadansoddi'r anghenion hyfforddi bob blwyddyn (neu'n amlach os bydd angen) er mwyn sicrhau bod gan staff y sgiliau a'r cymhwysedd perthnasol i ddiwallu anghenion unigolion yn unol â'r datganiad o ddiben ar gyfer y gwasanaeth.
- Mae darparwyr gwasanaethau'n cadw cofnod ysgrifenedig o'r holl hyfforddiant a goruchwyliaeth a wneir neu sydd i'w wneud gan staff.
- Mae darparwyr gwasanaethau'n cynorthwyo'r holl staff i

	<p>gwblhau, lle y bo hynny'n briodol:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ hyfforddiant craidd; ○ cymwysterau angenrheidiol a fyddai'n eu galluogi i barhau i gyflawni eu rôl; ○ hyfforddiant a gweithgarwch gofynnol ar gyfer datblygiad proffesiynol parhaus; ○ hyfforddiant arall y tybir ei fod yn briodol gan y darparwr gwasanaethau; ac ○ hyfforddiant craidd ac arbenigol y bydd GCC yn nodi ar gyfer eu rôl.
--	--

Rheoliad 25	Canllawiau
<p>Cydymffurfio â chod ymarfer</p> <p>25. Rhaid i'r darparwr gwasanaeth lynu wrth y cod ymarfer ar y safonau ymddygiad ac ymarfer a ddisgwylir oddi wrth bersonau sy'n cyflogi neu sy'n ceisio cyflogi gweithwyr gofal cymdeithasol, y mae'n ofynnol i GCC ei gyhoeddi o dan adran 112(1)(b) o'r Ddeddf.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae gan ddarparwyr gwasanaethau ddealltwriaeth glir o'u rôl a'u cyfrifoldebau mewn perthynas â'r Cod Ymarfer i Gyflogwyr Staff Gofal Cymdeithasol (cyhoeddiad GCC) a/neu godau ymarfer eraill sy'n berthnasol i gyflogwyr y gellid eu cyhoeddi gan GCC o dro i dro.

Rheoliad 26	Canllawiau
<p>Gwybodaeth ar gyfer staff</p> <p>26.—(1) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau y darperir gwybodaeth i bob person sy'n gweithio yn y gwasanaeth (gan gynnwys unrhyw berson y caniateir iddo weithio fel gwirfoddolwr) am y gwasanaeth a'r ffordd y caiff ei ddarparu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae darparwyr gwasanaethau'n casglu gwybodaeth ac yn ei darparu ar gyfer y staff yn unol â'r datganiad o ddiben. Mae hyn yn cynnwys gwybodaeth am y materion a ganlyn— <ul style="list-style-type: none"> ○ ethos a diwylliant y gwasanaeth; ○ yr ymddygiad a ddisgwylir gan staff a gweithwyr eraill; ○ rolau a chyfrifoldebau staff a phobl eraill sy'n gweithio yn

<p>(2) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau bod trefniadau yn eu lle i wneud staff yn ymwybodol o unrhyw godau ymarfer ynghylch y safonau ymddygiad a ddisgwyllir oddi wrth weithwyr gofal cymdeithasol, y mae'n ofynnol i GCC eu cyhoeddi o dan adran 112(1)(a) o'r Ddeddf.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ y gwasanaeth; ○ polisïau a gweithdrefnau'r gwasanaeth; ○ y gofynion o ran cadw cofnodion; ○ cyfrinachedd a gofynion diogelu data; ○ gweithdrefnau disgyblu; ○ trefniadau ar gyfer rhoi gwybod am bryderon; ac ○ trefniadau ar gyfer pobl yn gweithio ar eu pen eu hunain. <ul style="list-style-type: none"> • Mae darparwyr gwasanaethau'n sicrhau bod staff yn gallu cael gafael ar y copiâu diweddaraf o'r holl bolisïau, gweithdrefnau a chodau ymarfer, a'u bod yn eu deall. Maent yn sicrhau bod staff wedi darllen y rhain yn ystod y cyfnod sefydlu ac yn profi dealltwriaeth parhaus aelodau staff drwy eu goruchwyllo ac adolygu eu perfformiad. • Mae darparwyr gwasanaethau'n sicrhau bod staff yn cyflawni eu dyletswyddau'n unol â gofynion y polisïau a'r gweithdrefnau. • Mae'r holl staff yn cael disgrifiad swydd ysgrifenedig sy'n datgan yn glir eu cyfrifoldebau, y dyletswyddau y disgwyllir iddynt eu cyflawni ar y pryd a'u llinell atebolrwydd. • Cynhelir cyfarfodydd staff rheolaidd (o leiaf chwe chfarfod y flwyddyn), ac fe'u cofnodir gan gymryd camau priodol yn eu sgil.
---	---

Rheoliad 27	Canllawiau
<p>Gweithdrefnau disgyblu</p> <p>27.—(1) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth roi gweithdrefn ddisgyblu yn ei lle a'i gweithredu.</p> <p>(2) Rhaid i'r weithdrefn ddisgyblu gynnwys—</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae gan ddarparwyr gwasanaethau weithdrefn ddisgyblu, yn unol â'r gyfraith cyflogaeth, i ymdrin â pherfformiad ac ymddygiad gweithiwr. Mae hyn yn cynnwys: <ul style="list-style-type: none"> ○ gwybodaeth am yr hyn sy'n ymddygiad derbynol ac annerbynol a pha gamau a gymerir os bydd ymddygiad staff yn destun pryder; ac

(a) darpariaeth ar gyfer atal dros dro, a chymryd camau gweithredu heb fod mor bell ag atal dros dro, gyflogai er budd diogelwch neu lesiant unigolion;

(b) darpariaeth bod methiant ar ran cyflogai I adrodd am achos o gam-drin, neu am amheuaeth o gam-drin, i berson priodol yn sail dros ganiatáu cychwyn achos disgyblu.

(3) At ddiben paragraff (2)(b), person priodol yw—

(a) y darparwr gwasanaeth,

(b) yr unigolyn cyfrifol,

(c) swyddog i'r rheoleiddiwr gwasanaethau,

(d) swyddog i'r awdurdod lleol ar gyfer yr ardal lle y darperir y gwasanaeth,

(e) yn achos cam-drin neu amheuaeth o gamdrin plentyn, swyddog i'r Gymdeithas Genedlaethol er Atal Creulondeb i Blant, neu

(f) swyddog heddlu, yn ôl y digwydd.

- y trefniadau ar gyfer atal aelod o'r staff o'i waith (neu ei drosglwyddo i ddyletswyddau eraill) yn ystod cyfnod pan fydd unrhyw honiadau o gam-drin neu bryder difrifol ynghylch diogelwch neu les unigolion yn destun ystyriaeth neu ymchwiliad.

- Os bydd darparwr yn cymryd camau disgyblu yn erbyn gweithiwr a bod y gweithiwr yn gadael cyn i'r broses ddisgyblu ddod i ben, rhoddir ystyriaeth i p'un a yw'n briodol cyfeirio'r achos at yr heddlu, y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd, GCC neu unrhyw gorff proffesiynol arall ai peidio.

- Os oes amheuaeth am addasrwydd gwirfoddolwr i ymarfer, yn sgil unrhyw gamymddwyn honedig /diffyg gallu sy'n peri pryder, mae'r darparwr gwasanaeth yn cymryd camau priodol ac amserol. Er enghraifft, gallai hyn gynnwys:

- darparu hyfforddiant a goruchwyliaeth ychwanegol
- dod â'r trefniadau gwirfoddoli i ben; ac
- cyfeirio at y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd neu'r heddlu, lle y bo hynny'n briodol.

- Mae'r darparwr gwasanaethau yn sicrhau bod y staff yn ymwybodol o'r gweithdrefnau disgyblu a'r gweithdrefnau cwyno perthnasol, ac yn eu deall.

- Mae adroddiad ysgrifenedig am unrhyw ymchwiliadau disgyblu a'r camau a gymerir yn cael ei gadw ar ffeil y gweithiwr yn unol â deddfwriaeth cyflogaeth a diogelu data.

1.7 Gofynion ar ddarparwyr gwasanaethau o ran mangre (Rhan 9)

Bwriad Rhan 9 o'r Rheoliadau yw rhestru'r hyn sy'n ofynnol gan ddarparwyr gwasanaethau er mwyn sicrhau bod y gwasanaeth yn cael ei ddarparu mewn lleoliad ac amgylchedd sy'n addas ar gyfer gweithrediad y gwasanaeth.

Rheoliadau 28	Canllawiau
<p>Gofyniad cyffredinol</p> <p>28. Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau bod y mangreoedd yn addas ar gyfer y gwasanaeth, gan roi sylw i'r datganiad o ddiben ar gyfer y gwasanaeth.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Mae lleoliad, cynllun a maint y fangre yn addas ar gyfer y gwasanaeth sy'n cael ei ddisgrifio yn y datganiad o ddiben.
Rheoliad 29	Canllawiau
<p>Digonolrwydd mangreoedd</p> <p>29. Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau bod gan y mangreoedd a ddefnyddir ar gyfer gweithredu'r gwasanaeth gyfleusterau digonol ar gyfer—</p> <p>(a) goruchwyllo staff;</p> <p>(b) storio cofnodion yn ddiogel.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Mae gan ddarparwyr gwasanaethau le addas yn y fangre, fel ystafell gyfarfod a rennir, i sicrhau preifatrwydd ar gyfer goruchwyllo staff.• Mae cofnodion yn cael eu cadw'n ddiogel yn unol â gofynion deddfwriaethol.

1.8 Gofynion eraill ar ddarparwyr gwasanaethau (Rhan 10)

Bwriad Rhan 10 o'r Rheoliadau yw sicrhau bod unigolion yn cael eu gwarchod gan wasanaeth sy'n gweithio'n rhagweithiol i warchod eu hawliau drwy:

- gadw cofnodion cywir sydd ar gael iddynt hwy a'u cynrychiolwyr;
- cyfathrebu â'r cyrff rheoleiddio perthnasol ac asiantaethau statudol lle bydd pryderon a digwyddiadau arwyddocaol yn effeithio ar unigolion;
- hybu gwasanaeth agored a thryloyw drwy gyhoeddi polisi a gweithdrefn gwyno hawdd i bobl eu defnyddio;
- cefnogi staff i leisio pryderon am y gwasanaeth drwy weithdrefnau chwythu'r chwiban; ac
- dangos eu bod yn dysgu yn sgil pryderon a chwynion er mwyn gwella'r gwasanaeth.

Rheoliad 30	Canllawiau
<p>Cofnodion</p> <p>30.—(1) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth gadw a chynnal y cofnodion a bennir yn Atodlen 2.</p> <p>(2) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth—</p> <p>(a) sicrhau bod cofnodion a bennir yn Atodlen 2 yn gywir ac yn gyfredol;</p> <p>(b) cadw'r cofnodion yn ddiogel;</p> <p>(c) gwneud trefniadau addas er mwyn i'r cofnodion barhau i gael eu cadw'n ddiogel os bydd y gwasanaeth yn cau;</p> <p>(d) rhoi'r cofnodion ar gael i'r rheoleiddiwr gwasanaethau ar gais;</p> <p>(e) pan fo gorchymyn mabwysiadu wedi ei wneud mewn perthynas â phlentyn, gadw cofnodion sy'n ymwneud â'r plentyn a mabwysiadu y plentyn am o leiaf 100 mlynedd o ddyddiad y gorchymyn mabwysiadu;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae polisi a gweithdrefnau ar waith ar gyfer cofnodi a rheoli cofnodion. Mae hyn yn cynnwys, ond nid yw'n gyfyngedig i'r canlynol: <ul style="list-style-type: none"> ○ diben, fformat, cyfrinachedd a chynnwys ffeiliau, gan gynnwys storio diogel a mynediad at ffeiliau achos yn unol â'r rheoliadau; ○ trefniadau ar gyfer awdurdodi mynediad at gofnodion yr achos mabwysiadu ac awdurdodi datgelu gwybodaeth am fabwysiadu; ○ yr amgylchiadau lle gallai ddymuno trefnu bod cofnodion neu wybodaeth ar gael, o fewn ac oddi allan i'r gwasanaeth mabwysiadu, at ddibenion ei swyddogaethau fel gwasanaeth mabwysiadu; ○ sut y dylai staff ddelio â cheisiadau am fynediad neu ddatgeliad o'r fath, a phwy sydd â'r grym i'w hawdurdodi; ac ○ y gofyn i'r darparwr gwasanaeth, cyn y gall drefnu bod cofnodion neu wybodaeth yn cael eu rhyddhau, gael cytundeb ysgrifenedig gan sawl y mae'r darparwr

(f) pan fo gwasanaethau cymorth mabwysiadu yn cael eu darparu i unigolyn, gadw cofnodion sy'n ymwneud â'r unigolyn am o leiaf 100 mlynedd o ddyddiad y cofnod diwethaf;

(g) mewn achos nad yw'n dod o fewn isbaragraff (e) neu (f), gadw—

(i) cofnodion sy'n ymwneud ag oedolion am 3 blynedd o ddyddiad y cofnod diwethaf;

(ii) cofnodion sy'n ymwneud â phlant am 15 mlynedd o ddyddiad y cofnod diwethaf;

(h) sicrhau bod unigolion sy'n defnyddio'r gwasanaeth—

(i) yn gallu cael mynediad i'w cofnodion, a

(ii) yn cael eu gwneud yn ymwybodol eu bod yn gallu cael mynediad i'w cofnodion.

gwasanaeth yn dymuno datgelu'r cofnodion achos neu'r wybodaeth iddo y bydd yn eu cadw'n gyfrinachol. Nid yw'r gofyniad hwn yn cynnwys y plentyn na'r mabwysiadwr ond mae'n cynnwys aelodau a gweithwyr y darparwr gwasanaeth ei hun ac aelodau o'i banel mabwysiadu.

- Mae'r staff yn ymwybodol o'r polisi ac yn deall yn glir y gweithdrefnau ar gyfer cofnodi a rheoli cofnodion. Mae hyn yn cynnwys hyfforddiant ym maes gwarchod gwybodaeth a'r camau i'w cymryd pan fydd perygl i wybodaeth bersonol gael ei datgelu.
- Mae darparwyr gwasanaethau'n cadw'r holl gofnodion sy'n ofynnol er mwyn amddiffyn unigolion a chynnal y gwasanaeth yn effeithiol yn unol â'r hyn a bennir yn Atodlen 2 o'r Rheoliadau.
- Mae pob cofnod yn cael ei gadw'n ddiogel, yn cael ei ddiweddarau a bydd trefn dda arno. Maent yn cael eu paratoi, eu cynnal a'u defnyddio yn unol â'r ddeddfwriaeth diogelu data a gofynion statudol eraill ac yn cael eu cadw am y cyfnod gofynnol fel y nodir yn rheoliad 30(2)(e) i (g).
- Mae cofnodion yn cael eu cadw'n ddiogel, gan gynnwys cofnodion electronig dan warchodaeth cyfrinair.
- Mae unigolion a staff yn cael gweld unrhyw gofnodion a'r wybodaeth a gedwir amdanynt gan y darparwyr gwasanaethau yn unol â gofynion cyfreithiol cyfredol.
- Mae'r darparwr gwasanaeth yn darparu'r holl wybodaeth berthnasol o'i ffeiliau achos, mewn modd amserol, i wasanaethau mabwysiadu rheoleiddiedig a gwasanaethau mabwysiadu awdurdodau lleol eraill y mae'n gweithio gyda nhw i drefnu bod cymorth yn cael ei ddarparu ar gyfer plentyn.

Rheoliad 31	Canllawiau
<p>Hysbysiadau</p> <p>31.—(1) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth hysbysu'r rheoleiddiwr gwasanaethau am y digwyddiadau a bennir yn Rhan 1 o Atodlen 3.</p> <p>(2) Yn achos gwasanaeth a ddarperir gan gymdeithas fabwysiadu, rhaid i'r darparwr gwasanaeth hysbysu—</p> <p>(a) y Bwrdd Iechyd Lleol, neu'r grŵp comisiynu clinigol a Bwrdd Comisiynu'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol, am y digwyddiadau a bennir yn Rhan 2 o Atodlen 3;</p> <p>(b) yr asiantaeth lleoli am y digwyddiad a bennir yn Rhan 4 o Atodlen 3;</p> <p>(c) yr awdurdod ardal am y digwyddiadau a bennir yn Rhan 5 o Atodlen 3;</p> <p>(d) yr awdurdod lleoli am y digwyddiadau a bennir yn Rhan 6 o Atodlen 3;</p> <p>(e) yr heddlu am y digwyddiad a bennir yn Rhan 9 o Atodlen 3.</p> <p>(3) Yn achos gwasanaeth a ddarperir gan asiantaeth cymorth mabwysiadu neu asiantaeth fabwysiadu sy'n darparu gwasanaethau cymorth mabwysiadu, rhaid i'r darparwr gwasanaeth hysbysu—</p> <p>(a) y Bwrdd Iechyd Lleol, neu'r grŵp comisiynu clinigol a Bwrdd Comisiynu'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol, am y digwyddiad a bennir yn Rhan 3 o Atodlen 3;</p> <p>(b) yr awdurdod lleoli am y digwyddiadau a bennir yn Rhan 7 o Atodlen 3;</p> <p>(c) yr awdurdod perthnasol am y digwyddiad a bennir yn Rhan 8 o Atodlen 3;</p> <p>(d) yr heddlu am y digwyddiad a bennir yn Rhan 9 o Atodlen 3.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd gan ddarparwyr gwasanaethau drefniadau priodol ar waith er mwyn i'r awdurdod perthnasol gael hysbysiad am y digwyddiadau a restrir yn Atodlen 3 o'r Rheoliadau. • Mae hysbysiadau'n cael eu gwneud yn ddi-oed, o fewn 24 awr i'r digwyddiad fel arfer. • Bydd y canlynol yn berthnasol gyda golwg ar Atodlen 3. Bydd darparwyr gwasanaethau yn hysbysu'r awdurdodau perthnasol am unrhyw ddigwyddiad o gamfanteisio'n rhywiol neu'n droseddol ar blant neu amheuaeth o gamfanteisio'n rhywiol neu'n droseddol ar blant. Mae hyn yn cynnwys, ond nid yw'n gyfyngedig i'r canlynol: <ul style="list-style-type: none"> ○ pan fydd plentyn y gwelwyd bod perygl i rywun gamfanteisio'n rhywiol neu'n droseddol arno'n mynd ar goll; ○ pan fydd plentyn yn riportio digwyddiad sy'n awgrymu y gall fod rhywun yn cam-fanteisio'n rhywiol neu'n droseddol arno; ac ○ pan fydd rheswm dros gredu y gall rhywun fod yn camfanteisio'n rhywiol neu'n droseddol ar blentyn.

(4) Rhaid i'r hysbysiadau sy'n ofynnol gan y rheoliad hwn gynnwys manylion y digwyddiad.

(5) Oni nodir fel arall, rhaid i hysbysiadau gael eu gwneud yn ddi-oed ac yn ysgrifenedig.

(6) Rhaid i hysbysiadau gael eu gwneud yn y modd a'r ffurf sy'n ofynnol gan y rheoleiddiwr gwasanaethau.

(7) Yn y rheoliad hwn—

(a) ystyr “Bwrdd Iechyd Lleol”, “grŵp comisiynu clinigol” a “Bwrdd Comisiynu'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol” yw'r Bwrdd Iechyd Lleol, neu'r grŵp comisiynu clinigol a Bwrdd Comisiynu'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol—

(i) y mae'r plentyn wedi ei leoli ar gyfer ei fabwysiadu gan y gwasanaeth yn ei ardal, neu

(ii) yr oedd y plentyn sydd wedi marw neu wedi cael damwain neu anaf difrifol wrth gael gwasanaethau cymorth mabwysiadu yn byw yn ei ardal ar adeg y digwyddiad;

(b) ystyr “awdurdod ardal” yw'r awdurdod lleol neu'r awdurdod lleol yn Lloegr ar gyfer yr ardal y mae plentyn wedi ei leoli ynddi, neu i'w leoli ynddi, pan fo hyn yn wahanol i'r awdurdod lleoli;

(c) ystyr “asiantaeth leoli” yw'r asiantaeth fabwysiadu a leolodd y plentyn ar gyfer ei fabwysiadu gyda'r darpar fabwysiadydd;

(d) ystyr “awdurdod lleoli”, mewn perthynas â phlentyn sy'n derbyn gofal neu a oedd yn derbyn gofal gan awdurdod lleol neu awdurdod lleol yn Lloegr, yw'r awdurdod lleol hwnnw;

(e) ystyr “awdurdod perthnasol” yw'r awdurdod lleol y mae'r gwasanaeth yn ei ardal ac unrhyw awdurdod lleol arall y mae'r gwasanaeth yn darparu gwasanaethau cymorth mabwysiadu i'r plentyn hwnnw ar ei ran yn rhinwedd adran 3(4)(a) o Ddeddf 2002.

Rheoliad 32	Canllawiau
<p>Gwrthdaro buddiannau</p> <p>32. Rhaid i'r darparwr gwasanaeth gael trefniadau effeithiol yn eu lle i nodi, cofnodi a rheoli achosion posibl o wrthdaro buddiannau.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae darparwyr gwasanaethau yn cynnal systemau priodol ac yn cymryd pob cam rhesymol i sicrhau bod gwrthdaro gwirioneddol neu wrthdaro ymddangosiadol rhwng buddiannau'n cael eu nodi, eu hatal a'u cofnodi'n agored.

Rheoliad 33	Canllawiau
<p>Polisi a gweithdrefn gwyno</p> <p>33.—(1) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth gael polisi cwyno yn ei le a sicrhau bod y gwasanaeth yn cael ei weithredu yn unol â'r polisi hwnnw.</p> <p>(2) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth gael trefniadau effeithiol yn eu lle ar gyfer ymdrin â chwynion, gan gynnwys trefniadau ar gyfer—</p> <p>(a) nodi cwynion ac ymchwilio iddynt,</p> <p>(b) rhoi ymateb priodol i berson sy'n gwneud cwyn, os yw'n rhesymol ymarferol cysylltu â'r person hwnnw,</p> <p>(c) sicrhau bod camau gweithredu priodol yn cael eu cymryd yn dilyn ymchwiliad, a</p> <p>(d) cadw cofnodion sy'n ymwneud â'r materion yn is-baragraffau (a) i (c).</p> <p>(3) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth ddarparu crynodeb o gwynion, ymatebion ac unrhyw gamau gweithredu dilynol a gymerir i'r rheoleiddiwr gwasanaethau o fewn 28 o ddiwrnodau i gael cais i wneud hynny.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae polisi gwyno ar waith. Mae hyn yn cynnwys manylion y gweithdrefnau fel y'u nodir yn rheoliad 33. • Mae gan ddarparwyr gwasanaethau bolisi cwyno hawdd ei ddefnyddio sy'n cynnwys cam datrys anffurfiol, a bydd yn esbonio – <ul style="list-style-type: none"> ○ pwy all wneud cwyn ac mewn perthynas â beth; ○ at bwy y dylid mynd i drafod pryder/cwyn; ○ sut y gellir helpu unigolion i wneud cwyn; ○ gwybodaeth am gael eiriolaeth annibynnol, os bydd ar gael; ○ sut ymdrinnir â chwynion; ac ○ camau ac amserlenni'r broses. • Mae'r polisi a'r gweithdrefnau mewn fformat hawdd ei ddarllen. Mae wedi'i hysbysebu'n dda, ac ar gael yn rhwydd ac yn hwylus i unigolion sy'n defnyddio'r gwasanaeth, eu teuluoedd, pobl eraill sy'n bwysig iddynt, ymwelwyr, staff a phobl eraill sy'n gweithio yn y gwasanaeth.

(4) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth—
(a) dadansoddi gwybodaeth sy'n ymwneud â chwynion a phryderon, a
(b) gan roi sylw i'r dadansoddiad hwnnw, nodi unrhyw feysydd i'w gwella.

- Mae gwybodaeth am lwybrau cwyno eraill yn cael ei chynnwys i helpu achwynwyr os na fyddant yn fodlon ar y camau a gymerir gan y darparwr gwasanaethau. Er enghraifft, gwybodaeth am weithdrefn gwynion yr asiantaeth sy'n lleoli neu'r awdurdod ardal, Comisiynydd Plant Cymru a/neu Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.
- Mae unigolion yn gallu cwyno yn ysgrifenedig neu ar lafar wrth y staff a dylid cydnabod y chwynion hyn oni fyddant yn ddiennw.
- Bydd staff yn ymwybodol o'r polisi cwyno ac yn deall sut mae ymateb yn briodol i gwynion.
- Mae darparwyr gwasanaethau yn sicrhau bod unrhyw sylwadau neu gwynion yn cael eu cydnabod, yn cael sylw'n ddi-oed a bod yr achwynydd yn cael gwybod am unrhyw ddatblygiadau.
- Rhoddir adroddiad ysgrifenedig i'r achwynydd yn nodi canlyniad y gŵyn ac unrhyw gamau i'w cymryd.
- Dylid cael cydsyniad (lle bo hynny'n ymarferol) cyn datgelu manylion am gwyn lle bo hynny'n angenrheidiol i alluogi ymchwiliad effeithiol, a sicrhau cyfrinachedd drwy gydol y broses gwyno oni fydd rhwymedigaethau proffesiynol neu statudol sy'n golygu na fyddai hyn yn bosibl, fel y rheini sy'n ymwneud â diogelu.
- Ni fydd unigolion yn wynebu unrhyw wahaniaethu nac anfantais oherwydd iddynt gyflwyno sylwadau neu gwynion, ac ni roddir y gorau i ddarparu gwasanaeth na chyfyngu ar y gwasanaeth a ddarperir yn sgil hynny ychwaith.
- Mae systemau ar waith i sicrhau bod pob cwyn yn cael ei hymchwilio yn unol â'r amserlenni sydd wedi'u nodi ym mholisi

	<p>cwynion y darparwr gwasanaethau. Mae hyn yn cynnwys y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ cynnal adolygiad i bennu lefel yr ymchwiliad a'r camau y bydd gofyn eu cymryd ar unwaith, gan gynnwys a yw'n ofynnol cyfeirio'r achos at yr awdurdodau priodol er mwyn cynnal ymchwiliad. Gallai hyn gynnwys rheoleiddiwr y gwasanaeth neu dimau diogelu'r awdurdod lleol; ac ○ os gwelir bod meysydd lle mae angen gwella neu lle mae'r gwasanaeth yn methu, gweithredu ar y rhain ar unwaith. <ul style="list-style-type: none"> ● Bydd gan staff a phobl eraill sy'n ymwneud ag ymchwilio i gwynion y lefel gywir o wybodaeth a sgiliau i wneud hyn. Byddant yn deall proses gwyno'r darparwr gwasanaethau a byddant yn gyfarwydd ag unrhyw ganllawiau cyfredol cysylltiedig. ● Mae cofnodion o gwynion yn cael eu cadw a'u monitro i nodi tueddiadau a meysydd risg lle y gall fod angen cymryd camau. ● Adroddir ynghylch y camau a gymerir i ymateb i gwynion fel rhan o'r trefniadau llywodraethu ar gyfer y gwasanaeth.
--	--

Rheoliad 34	Canllawiau
<p>Chwythu'r chwiban</p> <p>34.—(1) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth gael trefniadau yn eu lle i sicrhau bod pob person sy'n gweithio yn y gwasanaeth (gan gynnwys unrhyw berson y caniateir iddo weithio fel gwirfoddolwr)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mae polisi chwythu'r chwiban ar waith sy'n hawdd ei ddeall. Mae hyn yn cynnwys: <ul style="list-style-type: none"> ○ y drefn ar gyfer lleisio pryder ○ y dulliau diogelu sydd ar waith ar gyfer staff sy'n lleisio pryder; ac ○ sut yr ymchwilir i bryderon.

yn gallu codi pryderon am faterion a all effeithio'n andwyol ar iechyd, diogelwch neu lesiant personau y darperir y gwasanaeth ar eu cyfer.

(2) Rhaid i'r trefniadau hyn gynnwys—

(a) cael polisi chwythu'r chwiban yn ei le a gweithredu yn unol â'r polisi hwnnw, a

(b) sefydlu trefniadau i alluogi a chefnogi pobl sy'n gweithio yn y gwasanaeth i godi pryderon o'r fath.

(3) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau bod y trefniadau sy'n ofynnol o dan y rheoliad hwn yn cael eu gweithredu'n effeithiol.

(4) Pan godir pryder, rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau—

(a) yr ymchwilir i'r pryder,

(b) y cymerir camau priodol yn dilyn ymchwiliad, ac

(c) y cedwir cofnod sy'n ymwneud â'r materion yn is-baragraffau (a) a (b).

- Mae staff yn gwybod sut mae mynegi pryderon ac wedi cael hyfforddiant ar sut mae gwneud hynny, a bydd systemau a chymorth ar gael i'w galluogi i wneud hyn.
- Lle bynnag y bo'n ymarferol, dylid cael cydsyniad cyn datgelu manylion am bryder lle bo hynny'n angenrheidiol i alluogi ymchwiliad effeithiol.
- Sicrhau cyfrinachedd drwy gydol y broses gwyno oni fydd rhwymedigaethau proffesiynol neu statudol sy'n golygu na fyddai hyn yn bosibl, fel y rheini sy'n ymwneud â diogelu.
- Ni fydd unigolion yn wynebu unrhyw erledigaeth nac unrhyw anfantais arall yn sgil mynegi eu pryderon.
- Dilyniir trywydd pob honiad o gam-drin a phob digwyddiad o gam-drin yn ddi-oed yn unol â pholisi a gweithdrefnau diogelu'r darparwr gwasanaethau a'r trefniadau diogelu lleol.
- Mae systemau ar waith i sicrhau bod pob cwyn yn cael ei hymchwilio yn unol â'r amserlenni sydd wedi'u nodi ym mholisi cwynion y darparwr gwasanaethau. Mae hyn yn cynnwys:
 - cynnal adolygiad i bennu lefel yr ymchwiliad a'r camau y bydd gofyn eu cymryd ar unwaith, gan gynnwys cyfeirio'r achos at yr awdurdodau priodol er mwyn cynnal ymchwiliad. Gallai hyn gynnwys ceisio cyngor gan reoleiddiwr y gwasanaeth neu staff diogelu'r awdurdod lleol;
 - os gwelir bod meysydd lle mae angen gwella neu lle mae'r gwasanaeth yn methu, gweithredu ar y rhain ar unwaith; ac
 - sicrhau bod gan staff a phobl eraill sy'n ymwneud ag ymchwilio ddealltwriaeth o'r prosesau sy'n ymwneud â

diogelu ac ymateb i bryderon.

- Mae cofnodion o gwynion yn cael eu cadw a'u monitro i nodi tueddiadau a meysydd risg lle y gall fod angen cymryd camau rhagataliol. Mae camau a gymerir wrth ymateb i chwythu'r chwiban yn cael eu hadrodd o fewn y trefniadau llywodraethu.

Pennod 2: Gofynion ar Unigolion Cyfrifol (Rhannau 11 i 15 o'r Rheoliadau)

Bwriad Rhannau 11 i 15 o'r Rheoliadau yw sicrhau bod unigolyn dynodedig ar lefel uwch briodol yn atebol am ansawdd y gwasanaeth a hefyd am gydymffurfio. Mae'r Rheoliadau'n gosod gofynion penodol ar yr unigolyn cyfrifol a bydd yn galluogi rheoleiddiwr y gwasanaeth i gymryd camau yn erbyn y darparwr gwasanaethau ac yn erbyn yr unigolyn cyfrifol oni chydymffurfir â'r gofynion rheoliadol. Mae'r rheoliadau yn y Rhannau hyn wedi eu gwneud o dan adran 28 o'r Ddeddf.

Mae'r unigolyn cyfrifol yn gyfrifol am **oruchwylio** rheolaeth y gwasanaeth ac am roi sicrwydd bod y gwasanaeth yn ddiogel, yn cael ei redeg yn dda a'i fod yn cydymffurfio â'r Rheoliadau. Mae'r unigolyn cyfrifol yn gyfrifol am sicrhau bod gan y gwasanaeth reolwr, digon o adnoddau a chefnogaeth. Nid yr unigolyn cyfrifol fydd yn gyfrifol am reolaeth y gwasanaeth o ddydd i ddydd (heblaw ei fod yn rheolwr hefyd); y rheolwr fydd yn gyfrifol am hyn.

2.1 Gofynion ar unigolion cyfrifol i sicrhau bod y gwasanaeth yn cael ei reoli'n effeithiol (Rhan 11)

Rheoliad 35	Canllawiau
<p>Goruchwylio'r gwaith o reoli'r gwasanaeth</p> <p>35. Rhaid i'r unigolyn cyfrifol oruchwylio'r gwaith o reoli'r gwasanaeth.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Mae'r unigolyn cyfrifol yn dilyn y systemau a'r prosesau a ragnodwyd gan y darparwr gwasanaethau er mwyn galluogi goruchwyliaeth briodol dros reolaeth, ansawdd, diogelwch ac effeithiolrwydd y gwasanaeth. Mae hyn yn cynnwys sicrhau bod y gwasanaeth yn gwneud y canlynol, ond heb fod yn gyfyngedig i hynny:<ul style="list-style-type: none">○ canolbwyntio ar angen yr unigolion o ran cymorth;○ gwrando ar unigolion;○ ymateb yn gadarnhaol i unrhyw bryderon neu gwynion;○ sicrhau nad yw unigolion yn cael eu rhoi mewn perygl diangen;○ cyflawni'r datganiad o ddiben;○ cyflogi nifer digonol o staff sydd wedi'u hyfforddi, sy'n gymwys ac sy'n fedrus i gyflawni eu rôl; ac○ bod gan y gwasanaeth ddigon o adnoddau, cyfleusterau ac offer.

	<ul style="list-style-type: none"> • Mae gan yr unigolyn cyfrifol systemau i adolygu ac asesu sut mae'r rheolwr yn rhoi camau ar waith a nodwyd yng nghanfyddiadau adroddiadau sicrhau ansawdd mewnol ac arolygu allanol, o fewn yr amserlenni a bennwyd. • Mae llinellau atebolrwydd, dirprwyo a chyfrifoldeb clir ar gael yn ysgrifenedig rhwng yr unigolyn cyfrifol a'r rheolwr (heblaw mai'r rheolwr yw'r unigolyn cyfrifol hefyd). • Mae trefniadau ar waith i'r rheolwr allu cysylltu'n uniongyrchol â'r unigolyn cyfrifol yn ogystal â'r cyfle i gyfarfod yn ffurfiol fel rhan o adolygiadau ansawdd yr unigolyn cyfrifol (heblaw mai'r rheolwr yw'r unigolyn cyfrifol hefyd). • Mae trefniadau ar waith i sicrhau bod y rheolwr yn cael cymorth drwy ei oruchwylio a'i hyfforddi, a rhoi cyfle iddo feddu ar sgiliau ar gyfer ei ddatblygiad proffesiynol sy'n gefn iddo yn ei rôl.
--	---

Rheoliad 36	Canllawiau
<p>Dyletswydd i benodi rheolwr</p> <p>36.—(1) Rhaid i'r unigolyn cyfrifol benodi person I reoli'r gwasanaeth. Ond nid yw'r gofyniad hwn yn gymwys os yw'r amodau ym mharagraff (2) neu (3) yn gymwys.</p> <p>(2) Yr amodau yw—</p> <p>(a) bod y darparwr gwasanaeth yn unigolyn,</p> <p>(b) bod y darparwr gwasanaeth yn bwriadu rheoli'r gwasanaeth,</p> <p>(c) bod y darparwr gwasanaeth yn addas i reoli'r gwasanaeth,</p> <p>(d) yn ddarostyngedig i baragraff (6), fod y darparwr gwasanaeth wedi ei gofrestru fel rheolwr â GCC, ac</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae'r unigolyn cyfrifol yn sicrhau bod rheolwr sydd wedi'i gofrestru â GCC (yn ddarostyngedig i reoliad 36(6)), yn cael ei benodi ac yn ei le i reoli'r gwaith o ddarparu'r gwasanaeth o ddydd i ddydd. • Mae'r unigolyn cyfrifol yn ysgwyddo'r cyfrifoldeb a'r atebolrwydd dros benodi'r rheolwr, ni waeth a yw'n rhan uniongyrchol o'r broses recriwtio neu beidio. • Mae'r unigolyn cyfrifol yn dawel ei feddwl bod yr unigolyn a benodir i fod yn rheolwr y gwasanaeth yn meddu ar yr wybodaeth, y sgiliau a'r cymhwysedd priodol i reoli'r gwasanaeth yn ddiogel ac yn unol â gofynion y Rheoliadau.

<p>(e) bod y rheoleiddiwr gwasanaethau yn cytuno i'r darparwr gwasanaeth reoli'r gwasanaeth.</p> <p>(3) Yr amodau yw—</p> <p>(a) bod y darparwr gwasanaeth yn bartneriaeth, yn gorff corfforaethol neu'n gorff anghorfforedig,</p> <p>(b) bod y darparwr gwasanaeth yn cynnig bod yr unigolyn sydd wedi ei ddynodi fel yr unigolyn cyfrifol am y gwasanaeth i'w benodi i reoli'r gwasanaeth,</p> <p>(c) bod yr unigolyn hwnnw yn addas i reoli'r gwasanaeth,</p> <p>(d) yn ddarostyngedig i baragraff (6), fod yr unigolyn hwnnw wedi ei gofrestru fel rheolwr â GCC, ac</p> <p>(e) bod y rheoleiddiwr gwasanaethau yn cytuno i'r unigolyn hwnnw reoli'r gwasanaeth.</p> <p>(4) At ddibenion paragraff (2)(c), nid yw'r darparwr gwasanaeth yn addas i reoli'r gwasanaeth oni bai bod gofynion rheoliad 23(2) (addasrwydd staff) wedi eu bodloni mewn cysylltiad â'r darparwr gwasanaeth.</p> <p>(5) Nid yw'r ddyletswydd ym mharagraff (1) wedi ei chyflawni os yw'r person a benodir i reoli'r gwasanaeth yn absennol am gyfnod o fwy na thri mis.</p> <p>(6) Nid yw'r amod ym mharagraffau (2)(d) a (3)(d) yn gymwys ond ar ôl 1 Ebrill 2022.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd yr unigolyn cyfrifol yn dangos bod diwydrwydd dyladwy wedi'i ddangos wrth benodi'r rheolwr yn ogystal â dilyn gofynion rheoliad 23 (addasrwydd staff). • Os bydd rheolwr yn absennol am gyfnod o fwy na thri mis, bydd y darparwr gwasanaeth yn sicrhau bod rheolwr sydd â'r cymwysterau, y profiad a'r cymhwysedd priodol, ac wedi'i gofrestru â GCC, yn ei le i reoli'r gwasanaeth.
--	---

Rheoliad 37	Canllawiau
<p>Gofynion o ran addasrwydd ar gyfer penodi rheolwr</p> <p>37.—(1) Ni chaiff yr unigolyn cyfrifol benodi person I reoli'r gwasanaeth oni bai bod y person hwnnw yn addas i wneud hynny.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae gan yr unigolyn cyfrifol drefniadau addas i sicrhau bod y rheolwr yn gymwys ac yn gallu rhedeg y gwasanaeth yn unol â'i ddatganiad o ddiben. Mae hyn yn cynnwys sicrhau: <ul style="list-style-type: none"> ○ bod gan y rheolwr y cymwysterau priodol; ○ bod y rheolwr wedi'i gofrestru â GCC (yn ddarostyngedig

<p>(2) At ddibenion paragraff (1), nid yw person yn addas i reoli'r gwasanaeth oni bai bod gofynion rheoliad 23(2) (addasrwydd staff) wedi eu bodloni mewn cysylltiad â'r person hwnnw.</p>	<p>i reoliad 36(6));</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ bod y rheolwr yn brofiadol o ran rheoli gwasanaethau gofal a chymorth a darparu'r math o gymorth a ddarperir; ac ○ bod y broses o archwilio cefndir darpar reolwyr yn cynnwys yr archwiliadau perthnasol sy'n ofynnol gan y rheoliadau i dawelu meddwl yr unigolyn cyfrifol bod yr unigolyn yn gymwys ac yn gallu gweithio gydag unigolion agored i niwed.
---	--

Rheoliad 38	Canllawiau
<p>Cyfyngiadau ar benodi rheolwr ar gyfer mwy nag un gwasanaeth</p> <p>38.—(1) Ni chaiff yr unigolyn cyfrifol benodi person I reoli mwy nag un gwasanaeth, oni bai bod paragraff (2) yn gymwys.</p> <p>(2) Mae'r paragraff hwn yn gymwys—</p> <p>(a) os yw'r darparwr gwasanaeth wedi gwneud cais i'r rheoleiddiwr gwasanaethau am ganiatâd i benodi rheolwr ar gyfer mwy nag un gwasanaeth, a</p> <p>(b) os yw'r rheoleiddiwr gwasanaethau wedi ei fodloni—</p> <p>(i) na fydd y trefniadau rheoli arfaethedig yn cael effaith andwyol ar ddarparu'r gwasanaeth, a</p> <p>(ii) y bydd y trefniadau rheoli arfaethedig yn darparu goruchwyliaeth ddibynadwy ac effeithiol o bob gwasanaeth.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pan gaiff rheolwr ei benodi i reoli mwy nag un gwasanaeth, cytunir ar hyn ymlaen llaw â rheoleiddiwr y gwasanaeth.

Rheoliad 39	Canllawiau
<p>Dyletswydd i adrodd am benodi rheolwr i'r darparwr Gwasanaeth</p> <p>39. Wrth benodi rheolwr yn unol â rheoliad 36(1), rhaid i'r unigolyn cyfrifol roi hysbysiad i'r darparwr gwasanaeth—</p> <p>(a) o enw'r person a benodir, a</p> <p>(b) o'r dyddiad y mae'r penodiad i gymryd effaith.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd gan yr unigolyn cyfrifol drefniadau addas ar waith i: <ul style="list-style-type: none"> ○ hysbysu'r darparwr gwasanaethau am fanylion penodiad y rheolwr; ○ darparu'r wybodaeth a bennir gan y Rheoliadau sy'n ymwneud â'r unigolyn; ac ○ hysbysu rheoleiddiwr y gwasanaeth a GCC (yn ddarostyngedig i reoliad 36(6)) pan benodir rheolwr newydd.
Rheoliad 40	
<p>Dyletswydd i adrodd am benodi rheolwr i GCC a'r rheoleiddiwr gwasanaethau</p> <p>40.—(1) Wrth benodi rheolwr yn unol â rheoliad 36(1), rhaid i'r unigolyn cyfrifol roi hysbysiad i GCC a'r rheoleiddiwr gwasanaethau—</p> <p>(a) o enw, dyddiad geni a rhif cofrestru GCC y person a benodir, a</p> <p>(b) o'r dyddiad y mae'r penodiad i gymryd effaith.</p> <p>(2) Mewn achos pan fo'r darparwr gwasanaeth yn unigolyn a bod y rheoleiddiwr gwasanaethau wedi cytuno i'r darparwr gwasanaeth reoli'r gwasanaeth, rhaid i'r darparwr gwasanaeth roi hysbysiad i GCC—</p> <p>(a) o enw, dyddiad geni a rhif cofrestru GCC y darparwr gwasanaeth, a</p> <p>(b) o'r dyddiad y mae'r darparwr gwasanaeth i reoli'r gwasanaeth ohono.</p>	
Rheoliad 41	Canllawiau
<p>Y trefniadau pan yw'r rheolwr yn absennol</p> <p>41.—(1) Rhaid i'r unigolyn cyfrifol roi trefniadau addas yn eu lle i sicrhau bod y gwasanaeth yn cael ei reoli'n effeithiol ar unrhyw</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae gan yr unigolyn cyfrifol strwythurau ar waith sy'n sicrhau, os na fydd y rheolwr ar gael neu os bydd yn absennol am unrhyw reswm, y bydd system ddirprwyo effeithiol a chymwys ar waith i ddarparu arweiniad o ddydd i ddydd sydd:

<p>adeg pan nad oes rheolwr neu pan nad yw'r rheolwr yn bresennol yn y gwasanaeth.</p> <p>(2) Os nad oes rheolwr neu os nad yw'r rheolwr yn bresennol yn y gwasanaeth am gyfnod o fwy nag 28 o ddiwrnodau, rhaid i'r unigolyn cyfrifol—</p> <p>(a) hysbysu'r darparwr gwasanaeth a'r rheoleiddiwr gwasanaethau, a</p> <p>(b) rhoi gwybod iddynt am y trefniadau sydd wedi eu rhoi yn eu lle ar gyfer rheoli'r gwasanaeth yn effeithiol.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ yn parhau i helpu unigolion i ddiwallu eu hanghenion o ran cymorth; ○ yn cynnal diogelwch, ansawdd ac effeithiolrwydd y gwasanaeth; ○ yn sicrhau cyn lleied o darfu â phosibl ar unigolion sy'n cael y gwasanaeth; ○ yn sicrhau bod y gwasanaeth yn cydymffurfio â'r Rheoliadau; ac ○ yn cynnal datblygiad proffesiynol staff. <ul style="list-style-type: none"> ● Os na fydd y rheolwr, sydd wedi'i gofrestru â GCC (yn ddarostyngedig i reoliad 36(6)), ar gael neu os bydd yn absennol am unrhyw reswm am fwy na 28 diwrnod, bydd yr unigolyn cyfrifol yn hysbysu rheoleiddiwr y gwasanaeth yn ysgrifenedig ac yn ddi-oed am y rheswm dros yr absenoldeb a'r trefniadau i ddarparu rheolwr yn ei le.
---	---

Rheoliad 42	Canllawiau
<p>Ymweliadau</p> <p>42.—(1) Rhaid i'r unigolyn cyfrifol—</p> <p>(a) ymweld â'r fangre y darperir y gwasanaeth ohoni,</p> <p>(b) cwrdd ag aelodau o staff sydd wedi eu cyflogi i ddarparu gwasanaeth o bob man y mae'r unigolyn cyfrifol wedi ei ddynodi mewn cysylltiad ag ef, ac</p> <p>(c) cwrdd ag unigolion neu unrhyw gynrychiolwyr i unigolion y mae gwasanaeth yn cael ei ddarparu ar eu cyfer o bob man o'r fath.</p> <p>(2) Mae amllder ymweliadau a chyfarfodydd o'r fath i'w benderfynu gan yr unigolyn cyfrifol gan roi sylw i'r datganiad o ddiben, ond rhaid iddynt gael eu cynnal o leiaf bob 3 mis.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mae'r unigolyn cyfrifol yn ymweld â'r gwasanaeth yn bersonol i fonitro perfformiad y gwasanaeth yng nghyswllt ei ddatganiad o ddiben ac i lywio proses adolygu ansawdd y gwasanaeth. Mae'r ymweliad yn cynnwys y canlynol: <ul style="list-style-type: none"> ○ siarad, gyda chydysyniad ac yn breifat, â sampl o unigolion sy'n defnyddio'r gwasanaeth, eu cynrychiolwyr (os yw'n berthnasol) a staff; ac ○ archwilio safle'r gwasanaethau, y dewis o gofnodion o ddigwyddiadau ac unrhyw gofnodion o gwynion. ● Mae'r unigolyn cyfrifol yn sicrhau bod systemau ar waith i ddarparu tystiolaeth bod ymweliadau wedi'u logio a'u cofnodi.

2.2 Gofynion ar unigolion cyfrifol i sicrhau bod y gwasanaeth yn cael ei oruchwyllo'n effeithiol (Rhan 12)

Rheoliad 43	Canllawiau
<p>Goruchwyllo digonolrwydd adnoddau</p> <p>43.—(1) Rhaid i'r unigolyn cyfrifol adrodd i'r darparwr gwasanaeth am ddigonolrwydd yr adnoddau sydd ar gael i ddarparu'r gwasanaeth yn unol â gofynion y Rheoliadau hyn.</p> <p>(2) Rhaid i adroddiadau o'r fath gael eu gwneud yn chwarterol.</p> <p>(3) Ond nid yw'r gofyniad hwn yn gymwys pan fo'r darparwr gwasanaeth yn unigolyn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae'r unigolyn cyfrifol yn sicrhau bod systemau a phrosesau ar waith sy'n eu galluogi i gasglu gwybodaeth am y gwasanaeth ac unrhyw feysydd lle y gall fod angen arsylwi/ystyriaeth fwy gofalus a/neu wella. Mae hyn yn cynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i'r canlynol: <ul style="list-style-type: none"> ○ trosiant staff; ○ lefelau salwch staff; ○ cwynion; ○ materion diogelu; ○ adroddiadau arolygu gan reoleiddiwr y gwasanaeth; ac ○ canlyniadau arolygiadau a / neu adroddiadau gan asiantaethau perthnasol eraill, h.y. yr Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch a'r gwasanaeth tân. • Mae gan yr unigolyn cyfrifol drefniadau addas i roi gwybod ar unwaith i'r darparwr gwasanaethau os bydd y gwasanaeth: <ul style="list-style-type: none"> ○ yn methu â chydymffurfio â pholisïau a gweithdrefnau ○ yn methu cyflawni neu roi sylw i faterion a godwyd mewn adroddiadau arolygu neu os na all wneud hynny; ac ○ cael eu darparu mewn modd sy'n mynd yn groes i'r datganiad o ddiben.
Rheoliad 44	Canllawiau
<p>Adroddiadau eraill i'r darparwr gwasanaeth</p> <p>44.—(1) Rhaid i'r unigolyn cyfrifol, yn ddi-oed, adrodd i'r darparwr gwasanaeth—</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd yr unigolyn cyfrifol yn sicrhau bod trefniadau addas ar waith i roi gwybod i'r darparwr gwasanaethau yn unol â gofynion rheoliadau 44 a 49(4). • Mae gan yr unigolyn cyfrifol system ar waith i gyflwyno adroddiadau i'r darparwr gwasanaethau sy'n adlewyrchu'n gywir

<p>(a) am unrhyw bryderon ynghylch rheoli neu ddarparu'r gwasanaeth;</p> <p>(b) am unrhyw newidiadau sylweddol i'r ffordd y caiff y gwasanaeth ei reoli neu ei ddarparu;</p> <p>(c) am unrhyw bryderon nad yw'r gwasanaeth yn cael ei ddarparu yn unol â'r datganiad o ddiben ar gyfer y gwasanaeth.</p> <p>(2) Ond nid yw'r gofyniad hwn yn gymwys pan fo'r darparwr gwasanaeth yn unigolyn.</p>	<p>ansawdd a pherfformiad y gwasanaeth yn gyffredinol. Mae hyn yn cynnwys trefniadau i'r unigolyn cyfrifol roi adborth ac i roi gwybod am unrhyw faterion brys y mae gofyn cymryd camau yn eu cylch ar unwaith. Mae hyn yn cynnwys, ond nid yw'n gyfyngedig i'r canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ marwolaeth annisgwyl neu heb esboniad plant sy'n defnyddio'r gwasanaeth; ○ argyfwng naturiol; ○ afreoleidd-dra ariannol; ○ pryderon sylweddol a godwyd gan reoleiddiwr y gwasanaeth neu'r awdurdod ardal; ac ○ unrhyw ddigwyddiad sy'n effeithio ar y staff sydd ar gael.
---	---

Rheoliad 45	Canllawiau
<p>Ymgysylltu ag unigolion ac eraill</p> <p>45.—(1) Rhaid i'r unigolyn cyfrifol roi trefniadau addas yn eu lle ar gyfer cael safbwyntiau—</p> <p>(a) unigolion,</p> <p>(b) unrhyw gynrychiolwyr i'r unigolion hynny,</p> <p>(c) unrhyw awdurdod lleol neu awdurdod lleol yn Lloegr sydd wedi trefnu bod cymorth yn cael ei ddarparu gan y gwasanaeth, a</p> <p>(d) staff a gyflogir yn y gwasanaeth, ar ansawdd y cymorth a ddarperir a sut y gellir gwella hyn.</p> <p>(2) Rhaid i'r unigolyn cyfrifol adrodd am y safbwyntiau a geir er mwyn i'r safbwyntiau hyn allu cael eu hystyried gan y darparwr gwasanaeth wrth wneud unrhyw benderfyniadau ar gynlluniau ar gyfer gwella ansawdd y cymorth a ddarperir gan y gwasanaeth.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae gan yr unigolyn cyfrifol drefniadau addas i alluogi adborth ar bob agwedd ar y gwasanaeth a ddarperir a sicrhau bod y trefniadau hyn yn hygyrch, ac yn ystyried safbwyntiau pob un o'r rheini a restrir o dan reoliad 45(1). • Bydd yr unigolyn cyfrifol yn sicrhau bod y dulliau a ddefnyddir i gysylltu ag unigolion sy'n defnyddio'r gwasanaeth, ac i gael eu barn, yn briodol i'w hoed, lefel eu dealltwriaeth ac yn ystyried unrhyw gyflwr penodol a/neu anghenion o ran cyfathrebu. • Mae gan yr unigolyn cyfrifol berthynas gadarnhaol â phobl y tu allan i'r gwasanaeth, a bydd ar gael yn hwylus i'r bobl hynny. Mae hyn yn cynnwys, ond nid yw'n gyfyngedig i'r canlynol: <ul style="list-style-type: none"> ○ Teuluoedd neu gynrychiolwyr enwebedig; ○ awdurdod ardal; ○ asiantaeth sy'n lleoli; ○ rheoleiddwyr; ac ○ cyrff proffesiynol.

2.3 Gofynion ar unigolion cyfrifol i sicrhau bod y gwasanaeth yn cydymffurfio (Rhan 13)

Rheoliad 46	Canllawiau
<p>Dyletswydd i sicrhau bod systemau yn eu lle i gofnodi digwyddiadau a chwynion</p> <p>46. Rhaid i'r unigolyn cyfrifol sicrhau bod systemau effeithiol yn eu lle i gofnodi digwyddiadau, cwynion a materion y mae rhaid gwneud hysbysiadau yn eu cylch yn unol â rheoliadau 31 a 53.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd yr unigolyn cyfrifol yn sicrhau bod trefniadau addas ar waith ar gyfer cofnodi'r materion a restrir yn rheoliad 46. • Mae gan yr unigolyn cyfrifol systemau a phrosesau ar waith i sicrhau bod unrhyw gofnodion yn cael eu cadw'n ddiogel, eu bod yn ddarllenadwy ac yn gywir.
Rheoliad 47	Canllawiau
<p>Dyletswydd i sicrhau bod systemau yn eu lle ar gyfer cadw cofnodion</p> <p>47. Rhaid i'r unigolyn cyfrifol sicrhau bod systemau effeithiol yn eu lle mewn perthynas â chadw cofnodion, sy'n cynnwys systemau ar gyfer sicrhau bod cofnodion y mae'n ofynnol iddynt gael eu cadw gan reoliad 30 yn gywir ac yn gyflawn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Os bydd y cofnodion yn cael eu storio'n electronig, byddant yn ddiogel a bydd gan y staff godau mynediad unigol sy'n creu trywydd archwilio clir a fydd yn dangos pwy sydd wedi cofnodi unrhyw wybodaeth ac wedi diwygio.
Rheoliad 48	Canllawiau
<p>Dyletswydd i sicrhau bod polisïau a gweithdrefnau yn gyfredol</p> <p>48. Rhaid i'r unigolyn cyfrifol roi trefniadau addas yn eu lle i sicrhau bod polisïau a gweithdrefnau'r darparwr gwasanaeth yn cael eu cadw'n gyfredol, gan roi sylw i'r datganiad o ddiben.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd yr unigolyn cyfrifol yn sicrhau bod trefniadau addas ar waith i adolygu polisïau a gweithdrefnau yn unol â rheoliad 10 a 48. • Bydd yr unigolyn cyfrifol yn sicrhau bod trefniadau addas ar waith fel bod staff yn gallu cael gafael ar y polisïau a'r gweithdrefnau i'w helpu i sicrhau'r canlyniadau gorau posibl i unigolion, a'u bod yn gwybod am y polisïau a'r gweithdrefnau hynny ac yn eu deall.

2.4 Gofynion ar unigolion cyfrifol gyda golwg ar fonitro, adolygu a gwella ansawdd y gwasanaeth sy'n cael ei reoleiddio (Rhan 14)

Rheoliad 49	Canllawiau
<p>Adolygiad o ansawdd y gwasanaeth</p> <p>49.—(1) Rhaid i'r unigolyn cyfrifol roi trefniadau addas yn eu lle i sefydlu a chynnal system ar gyfer monitro, adolygu a gwella ansawdd y gwasanaeth.</p> <p>(2) Rhaid i'r system a sefydlir o dan baragraff (1) wneud darpariaeth i ansawdd y gwasanaeth gael ei adolygu mor aml ag sy'n ofynnol ond o leiaf bob 6 mis.</p> <p>(3) Fel rhan o unrhyw adolygiad a gynhelir, rhaid i'r unigolyn cyfrifol wneud trefniadau ar gyfer—</p> <p>(a) ystyried canlyniad yr ymgysylltiad ag unigolion ac eraill, fel sy'n ofynnol gan reoliad 45 (ymgysylltu ag unigolion ac eraill);</p> <p>(b) dadansoddi'r data cyfanredol ar ddigwyddiadau, digwyddiadau hysbysadwy, materion diogelu, chwythu'r chwiban, pryderon a chwynion;</p> <p>(c) adolygu unrhyw gamau gweithredu a gymerir mewn perthynas â chwynion;</p> <p>(d) ystyried canlyniad unrhyw archwiliad o gywirdeb a chyflawnrwydd cofnodion.</p> <p>(4) Ar ôl cwblhau adolygiad o ansawdd y gwasanaeth yn unol â'r rheoliad hwn, rhaid i'r unigolyn cyfrifol lunio adroddiad i'r darparwr gwasanaeth y mae rhaid iddo gynnwys—</p> <p>(a) asesiad o safon y cymorth a ddarperir, a</p> <p>(b) argymhellion ar gyfer gwella'r gwasanaeth.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae gan yr unigolyn cyfrifol drefniadau addas ar waith i asesu, monitro a gwella ansawdd y gwasanaeth. Mae hyn yn cynnwys, ond nid yw'n gyfyngedig i'r canlynol: <ul style="list-style-type: none"> ○ casglu a dadansoddi'r adborth gan y rheini a restrir o dan rheoliad 45(1); ○ materion a gwersi a ddysgwyd wrth ddadansoddi cwynion a materion diogelu; ○ patrymau a thuueddiadau a nodwyd drwy ddadansoddi hysbysiadau, materion diogelu, pryderon a chwynion chwythu'r chwiban; ○ canlyniad unrhyw adroddiadau arolygu gan reoleiddwr y gwasanaeth; ○ canlyniad ymweliadau gan yr unigolyn cyfrifol i fonitro'r gwasanaeth; ac ○ archwiliadau o gyfrifon. • Mae'r unigolyn cyfrifol yn sicrhau bod y systemau a'r prosesau archwilio ar gyfer monitro ac adolygu'r gwasanaeth yn rhoi sicrwydd bod gwasanaeth o ansawdd uchel yn cael ei ddarparu. • Bydd gan yr unigolyn cyfrifol drefniadau addas ar waith i sicrhau bod systemau a phrosesau yn cael eu hadolygu'n rheolaidd i alluogi'r unigolyn cyfrifol i weld ymhle y mae neu y gallai ansawdd a/neu ddiogelwch gwasanaethau fod dan fygythiad, gan ymateb yn briodol ac yn ddi-oed. • Mae gan yr unigolyn cyfrifol drefniadau addas ar waith i sicrhau bod ar yr holl adborth yn cael ei gydnabod, y caiff ei gofnodi ac

<p>(5) Ond nid yw'r gofyniad ym mharagraff (4) yn gymwys pan fo'r darparwr gwasanaeth yn unigolyn.</p>	<p>yr ymatebir iddo fel sy'n briodol.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae gan yr unigolyn cyfrifol drefniadau addas ar waith i sicrhau bod meysydd dysgu yn sgil cwynion, diogelu a chwythu'r chwiban yn cael eu rhannu â'r staff i wella'r gwasanaeth ac i annog arferion diogel a thosturiol ym maes gofal. • Mae'r unigolyn cyfrifol yn sicrhau bod gwybodaeth yn cael ei dadansoddi a bod argymhellion yn cael eu gwneud i'r darparwr gwasanaethau ynghylch sut ac ymhle y gellir gwella ansawdd a diogelwch y gwasanaeth. Mae'r adroddiad, sy'n cynnwys yr wybodaeth sydd wedi bod yn sail iddo (yn ymwneud â'r meysydd hynny a nodir uchod) yn llywio neu'n ffurfio rhan o'r datganiad cydymffurfio i'w cynnwys yn natganiad blynyddol y darparwr gwasanaethau.
--	--

Rheoliad 50	Canllawiau
<p>Datganiad o gydymffurfedd â'r gofynion o ran safonau'r cymorth</p> <p>50.—(1) Rhaid i'r unigolyn cyfrifol lunio'r datganiad y mae'n ofynnol iddo gael ei gynnwys yn y datganiad blynyddol o dan adran 10(2)(b) o'r Ddeddf, i'r graddau y mae'n ymwneud â'r man neu'r manau y mae'r unigolyn cyfrifol wedi ei ddynodi mewn cysylltiad ag ef neu â hwy.</p> <p>(2) Wrth lunio'r datganiad, rhaid i'r unigolyn cyfrifol roi sylw i'r asesiad o safon y cymorth a gynhwysir mewn adroddiad a lunnir yn unol â rheoliad 49(4).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae'r unigolyn cyfrifol wedi paratoi'r wybodaeth a ddarperir yn y datganiad cydymffurfio a datganiad blynyddol y darparwr gwasanaethau, a bydd yn atebol am ei hansawdd a'i chywirdeb.

2.5 Gofynion eraill ar unigolion cyfrifol (Rhan 15)

Rheoliad 51	Canllawiau
<p>Cymorth ar gyfer staff sy'n codi pryderon</p> <p>51. Rhaid i'r unigolyn cyfrifol sicrhau y cydymffurfir â pholisi chwythu chwiban y darparwr a bod y trefniadau i alluogi a chefnogi pobl sy'n gweithio yn y gwasanaeth i godi pryderon o'r fath yn cael eu gweithredu'n effeithiol.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae'r unigolyn cyfrifol yn sicrhau bod trefniadau addas ar waith ar gyfer y canlynol: <ul style="list-style-type: none"> ○ bod staff ac unigolion yn ymwybodol o'r polisi chwythu'r chwiban ac yn ei ddeall; ○ bod staff yn deall na fydd gofal gwael na methiant i ddiogelu lles unigolion yn cael ei oddef; ○ sicrhau bod staff yn cael eu hannog a'u cefnogi i riportio materion; ac ○ sicrhau bod staff yn deall bod croeso ac anogaeth iddynt fynegi pryderon, ac na fydd hynny'n cael ei anwybyddu.
Rheoliad 52	Canllawiau
<p>Dyletswydd gonestrwydd</p> <p>52. Rhaid i'r unigolyn cyfrifol weithredu mewn ffordd agored a thryloyw gydag—</p> <p>(a) unigolion, a</p> <p>(b) unrhyw gynrychiolwyr i'r unigolion hynny.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd yr unigolyn cyfrifol yn gweithredu mewn modd agored a thryloyw gan hefyd sicrhau bod trefniadau addas ar waith i gydymffurfio â gofynion rheoliad 52.
Rheoliad 53	Canllawiau
<p>Hysbysiadau</p> <p>53.—(1) Rhaid i'r unigolyn cyfrifol hysbysu'r rheoleiddiwr gwasanaethau am y digwyddiadau a bennir yn Atodlen 4.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae gan yr unigolyn cyfrifol drefniadau addas ar waith i roi gwybod i reoleiddiwr y gwasanaeth am ddigwyddiadau a nodir yn Atodlen 4 y Rheoliadau.

(2) Rhaid i'r hysbysiadau sy'n ofynnol gan baragraff (1) gynnwys manylion y digwyddiad. (3) Oni nodir fel arall, rhaid i hysbysiadau gael eu gwneud yn ddi-oed ac yn ysgrifenedig. (4) Rhaid i hysbysiadau gael eu gwneud yn y modd a'r ffurf sy'n ofynnol gan y rheoleiddiwr gwasanaethau.	

**RHAN 1
Cyffredinol**

Enwi a chychwyn

1.—(1) Enw'r Rheoliadau hyn yw Rheoliadau Gwasanaethau Mabwysiadu Rheoleiddiedig (Darparwyr Gwasanaethau ac Unigolion Cyfrifol) (Cymru) 2019.

(2) Daw'r Rheoliadau hyn i rym ar 29 Ebrill 2019.

Dehongli

2.—(1) Yn y Rheoliadau hyn—

ystyr “addasiadau rhesymol” (“*reasonable adjustments*”) yw unrhyw addasiadau rhesymol a fyddai'n ofynnol o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010⁽⁶⁾;

ystyr “ardal benodedig” (“*specified area*”) yw ardal a bennir mewn amod i gofrestrriad y darparwr gwasanaeth fel man y mae'r gwasanaeth i'w ddarparu mewn perthynas ag ef;

mae i “asiantaeth cymorth mabwysiadu” yr ystyr a roddir i “adoption support agency” yn adran 8 o Ddeddf 2002;

ystyr “asiantaeth fabwysiadu” (“*adoption agency*”) yw cymdeithas fabwysiadu neu wasanaeth mabwysiadu awdurdod lleol;

ystyr “awdurdod lleol yn Lloegr” (“*local authority in England*”) yw—

(a) cyngor sir yn Lloegr,

(b) cyngor dosbarth ar gyfer ardal yn Lloegr nad oes cyngor sir ar ei chyfer,

(c) cyngor bwrdeistref yn Llundain, neu

(d) Cyngor Cyffredin Dinas Llundain;

ystyr “Bwrdd Comisiynu'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol” (“*the National Health Service Commissioning Board*”) yw'r corff a sefydlwyd o dan adran 1H o Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol 2006;

mae i “cyflogai” yr un ystyr ag “employee” yn adran 230(1) o Ddeddf Hawliau Cyflogaeth 1996⁽⁷⁾;

mae i “cymdeithas fabwysiadu” yr ystyr a roddir i “adoption society” yn adran 2(5) o Ddeddf 2002, sef sefydliad gwirfoddol o fewn ystyr “voluntary organisation” yn y Ddeddf honno;

ystyr “cynllun cymorth mabwysiadu” (“*adoption support plan*”) yw'r cynllun sy'n nodi'r gwasanaethau cymorth mabwysiadu y mae'r awdurdod lleol wedi penderfynu eu darparu ar gyfer y plentyn a'r teulu mabwysiadol, sut y darperir hwy a chan bwy (os yw'n gymwys);

ystyr “cynllun gofal a chymorth” (“*care and support plan*”) yw cynllun ar gyfer y plentyn a wneir o dan adran 54 neu adran 83 o Ddeddf 2014⁽⁸⁾;

mae i “cynllun lleoliad” (“*placement plan*”) yr ystyr a roddir yn rheoliad 36(2) o Reoliadau Asiantaethau Mabwysiadu (Cymru) 2005⁽⁹⁾;

⁶ 2010 p. 15, adran 20.

⁷ 1996 p. 18.

⁸ Diffinnir “Deddf 2014” yn adran 189 o'r Ddeddf fel Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 (dccc 4).

⁹ O.S. 2005/1313 (Cy. 95).

ystyr “cynrychiolydd” (“*representative*”) yw unrhyw berson a chanddo awdurdod cyfreithiol, neu sydd wedi cael cydsyniad yr unigolyn, i weithredu ar ran yr unigolyn;

ystyr “darparwr gwasanaeth” (“*service provider*”) yw darparwr gwasanaeth mabwysiadu sydd wedi ei gofrestru o dan adran 7 o’r Ddeddf;

ystyr “y datganiad o ddiben” (“*the statement of purpose*”) yw’r ddogfen sy’n cynnwys yr wybodaeth y mae rhaid ei darparu yn unol â rheoliad 3(c) o Reoliadau Gwasanaethau Rheoleiddiedig (Cofrestru) (Cymru) 2017(**10**) ac Atodlen 2 iddynt ar gyfer y man y mae’r gwasanaeth i’w ddarparu mewn perthynas ag ef(**11**);

ystyr “Deddf 2002” (“*the 2002 Act*”) yw Deddf Mabwysiadu a Phlant 2002(**12**);

ystyr “y Ddeddf” (“*the Act*”) yw Deddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016;

ystyr “grŵp comisiynu clinigol” (“*clinical commissioning group*”) yw corff a sefydlwyd o dan adran 14D o Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol 2006(**13**);

mae i “gwarcheidwad” yr ystyr a roddir i “guardian” yn adran 5 o Ddeddf Plant 1989(**14**);

ystyr “y gwasanaeth” (“*the service*”), oni nodir fel arall, yw gwasanaeth mabwysiadu(**15**) a ddarperir mewn perthynas ag ardal benodedig;

ystyr “y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd” (“*the Disclosure and Barring Service*”) a’r “GDG” (“*DBS*”) yw’r corff a sefydlir gan adran 87(1) o Ddeddf Diogelu Rhyddidau 2012(**16**);

mae i “gwasanaeth mabwysiadu awdurdod lleol” (“*local authority adoption service*”) yr ystyr a roddir yn rheoliad 2(1) o Reoliadau Gwasanaethau Mabwysiadu Awdurdodau Lleol (Cymru) 2019(**17**);

ystyr “gwasanaeth mabwysiadu rheoleiddiedig” (“*regulated adoption service*”) yw gwasanaeth mabwysiadu sydd wedi ei reoleiddio o dan y Ddeddf;

mae i “gwasanaethau cymorth mabwysiadu” yr ystyr a roddir i “adoption support services” yn adran 2(6) o Ddeddf 2002 a’r ystyr a roddir yn rheoliad 3 o Reoliadau Gwasanaethau Cymorth Mabwysiadu (Cymru) 2019(**18**);

mae i “gweithiwr” yr un ystyr â “worker” yn adran 230(3) o Ddeddf Hawliau Cyflogaeth 1996;

ystyr “a gymeradwywyd gan y gwasanaeth” (“*approved by the service*”) yw wedi ei gymeradwyo gan y gwasanaeth yn addas i fod yn rhiant mabwysiadol yn unol â Rheoliadau Asiantaethau Mabwysiadu (Cymru) 2005;

mae i “person perthynol” (“*related person*”) yr ystyr a roddir yn rheoliad 2 o Reoliadau Gwasanaethau Cymorth Mabwysiadu (Cymru) 2019;

ystyr “plentyn” (“*child*”) yw person sydd o dan 18 oed;

mae i “plentyn mabwysiadol” (“*adoptive child*”) yr ystyr a roddir yn rheoliad 2 o Reoliadau Gwasanaethau Cymorth Mabwysiadu (Cymru) 2019;

ystyr “y rheoleiddiwr gwasanaethau” (“*the service regulator*”) yw Gweinidogion Cymru wrth arfer eu swyddogaethau rheoleiddiol(**19**);

10 O.S. 2017/1098 (Cy. 278).

11 Mae rheoliad 3(c) o Reoliadau Gwasanaethau Rheoleiddiedig (Cofrestru) (Cymru) 2017 yn ei gwneud yn ofynnol i berson sy’n dymuno darparu gwasanaeth mabwysiadu ddarparu datganiad o ddiben ar gyfer pob man y mae’r gwasanaeth i’w ddarparu ohono.

12 2002 p. 38.

13 2006 p. 41.

14 1989 p. 41.

15 Mae i “gwasanaeth mabwysiadu” yr ystyr a roddir ym mharagraff 4 o Atodlen 1 i’r Ddeddf.

16 2012 p. 9.

17 O.S. 2019/291 (W.69).

18 O.S. 2019/286 (W.66).

19 Diffinnir “swyddogaethau rheoleiddiol” yn adran 3(1)(b) o’r Ddeddf.

mae i “rhiant mabwysiadol” (“*adoptive parent*”) yr ystyr a roddir yn rheoliad 2 o Reoliadau Gwasanaethau Cymorth Mabwysiadu (Cymru) 2019;

mae “staff” (“*staff*”) yn cynnwys—

- (a) personau a gyflogir gan y darparwr gwasanaeth i weithio yn y gwasanaeth fel cyflogai neu weithiwr, a
- (b) personau sydd wedi eu cymryd ymlaen gan y darparwr gwasanaeth o dan gontract ar gyfer gwasanaethau,

ond nid yw’n cynnwys personau y caniateir iddynt weithio fel gwirfoddolwyr;

ystyr “tystysgrif GDG” (“*DBS certificate*”) yw dystysgrif o fath y cyfeirir ato ym mharagraff 2 neu 3 o Atodlen 1;

ystyr “unigolyn” (“*individual*”), oni bai bod y cyd-destun yn nodi fel arall, yw—

- (c) yn achos cymdeithas fabwysiadu yng nghwrs trefnu mabwysiad neu ar ôl i fabwysiad gael ei drefnu—
 - (i) plentyn a all gael ei fabwysiadu, ei riant neu ei warcheidwad,
 - (ii) person sy’n dymuno mabwysiadu plentyn, neu
 - (iii) person mabwysiedig, ei riant, ei riant geni neu ei gyn-warcheidwad,sy’n cael cymorth o’r math y mae’n ofynnol i gymdeithas fabwysiadu ei ddarparu yn unol â Rheoliadau Asiantaethau Mabwysiadu (Cymru) 2005 neu Reoliadau Mynediad i Wybodaeth (Mabwysiadu Ôl-gychwyn) (Cymru) 2005(20);
- (d) yn achos asiantaeth cymorth mabwysiadu, neu gymdeithas fabwysiadu yng nghwrs darparu gwasanaethau cymorth mabwysiadu, unrhyw berson sy’n cael gwasanaethau cymorth mabwysiadu.

(2) Yn y Rheoliadau hyn, pan fo’n cael ei ddefnyddio mewn perthynas â’r cymorth a ddarperir i “unigolyn” fel y’i diffinnir yn y rheoliad hwn, mae “cymorth” yn cynnwys—

- (a) y cymorth y mae’n ofynnol i gymdeithas fabwysiadu ei ddarparu i unigolion yng nghwrs trefnu mabwysiad, neu ar ôl i fabwysiad gael ei drefnu, yn unol â Rheoliadau Asiantaethau Mabwysiadu (Cymru) 2005 neu Reoliadau Mynediad i Wybodaeth (Mabwysiadu Ôl-gychwyn) (Cymru) 2005, neu
- (b) y gwasanaethau cymorth mabwysiadu a all gael eu darparu gan gymdeithas fabwysiadu neu asiantaeth cymorth mabwysiadu.

RHAN 2 **Eithriadau**

Eithriadau

3.—(1) Nid yw’r gwasanaethau a ganlyn i’w trin fel gwasanaeth mabwysiadu, er gwaethaf paragraff 4 o Atodlen 1 i’r Ddeddf (gwasanaethau rheoleiddiedig: diffiniadau, gwasanaeth mabwysiadu)—

- (a) darparu gwasanaeth mewn perthynas â mabwysiadu gan berson, yng nghwrs gweithgaredd cyfreithiol (o fewn yr ystyr a roddir i “legal activity” yn Neddf Gwasanaethau Cyfreithiol 2007(21)), sy’n—
 - (i) person awdurdodedig at ddibenion y Ddeddf honno, neu
 - (ii) cyfreithiwr Ewropeaidd (o fewn yr ystyr a roddir i “European lawyer” yng Ngorchymyn y Cymunedau Ewropeaidd (Gwasanaethau Cyfreithwyr) 1978(22));

20 O.S. 2005/2689 (Cy. 189).

21 2007 p. 29.

22 O.S. 1978/1910.

- (b) darparu gwasanaethau i alluogi grwpiau o blant mabwysiadol, rhieni mabwysiadol a rhieni geni neu gyn-warcheidwaid plentyn mabwysiadol i drafod materion sy'n ymwneud â mabwysiadu;
 - (c) darparu gofal seibiant i blentyn mabwysiadol neu riant mabwysiadol gan wasanaeth cartref gofal neu wasanaeth cymorth cartref y mae person wedi ei gofrestru mewn cysylltiad ag ef o dan bennod 2 o'r Ddeddf;
 - (d) darparu gofal seibiant mewn perthynas â phlentyn mabwysiadol sy'n cynnwys gwarchod plant neu ofal dydd o fewn yr ystyr yn Rhan 2 o Fesur Plant a Theuluoedd (Cymru) 2010(23) ac y mae person wedi ei gofrestru mewn cysylltiad ag ef ar gyfer gwarchod plant neu ofal dydd o dan y Rhan honno o'r Mesur hwnnw;
 - (e) darparu gwasanaethau cymorth mabwysiadu gan berson sy'n darparu'r gwasanaethau hynny—
 - (i) ac eithrio mewn partneriaeth ag eraill, a
 - (ii) o dan gontract ar gyfer gwasanaethau gyda—
 - (i) gwasanaeth mabwysiadu rheoleiddiedig, neu
 - (j) gwasanaeth mabwysiadu awdurdod lleol.
- (2) Ym mharagraff (1)(e), nid yw person yn cynnwys y lluosog ac nid yw'n gorff corfforaethol.

RHAN 3 Troseddau

Troseddau – darparwyr gwasanaethau

54.—(1) Mae'n drosedd i ddarparwr gwasanaeth fetu â chydymffurfio â gofyniad unrhyw un neu ragor o'r darpariaethau a bennir ym mharagraff (2)(24).

(2) Y darpariaethau a bennir at ddibenion paragraff (1) yw darpariaethau rheoliadau—

- (a) 5(3) (gofynion mewn perthynas â'r datganiad o ddiben);
- (b) 5(5) (gofynion mewn perthynas â'r datganiad o ddiben);
- (c) 9(3) (gofynion mewn perthynas â chynaliadwyedd ariannol y gwasanaeth);
- (d) 10(1) (gofynion i ddarparu'r gwasanaeth yn unol â pholisïau a gweithdrefnau);
- (e) 13(1) (gwybodaeth am y gwasanaeth);
- (f) 13(2) (gwybodaeth am y gwasanaeth);
- (g) 13(3) (gwybodaeth am y gwasanaeth);
- (h) 14(1) (cytundeb gwasanaeth);
- (i) 23(1) (addasrwydd staff);
- (j) 26(1) (gwybodaeth ar gyfer staff);
- (k) 30(1) (cofnodion);
- (l) 30(2) (cofnodion);
- (m) 31(1) (hysbysiadau);
- (n) 31(2) (hysbysiadau);
- (o) 31(3) (hysbysiadau);
- (p) 31(5) (hysbysiadau).

(3) Mae darparwr gwasanaeth yn cyflawni trosedd os yw'r darparwr yn methu â chydymffurfio â gofyniad unrhyw un neu ragor o'r darpariaethau a bennir ym mharagraff (4) a bod methiant o'r fath yn arwain at—

23 2010 mccc 1.

24 Am gosbau yn dilyn euogfarn am drosedd o dan y rheoliad hwn, gweler adran 51(1) o'r Ddeddf.

- (a) niwed y gellir ei osgoi (pa un ai o natur gorfforol neu seicolegol) i unigolyn,
 - (b) unigolyn yn cael ei wneud yn agored i risg sylweddol o niwed o'r fath, neu
 - (c) yn achos dwyn, camddefnyddio neu gamberchnogi arian neu eiddo, unrhyw golled gan unigolyn o'r arian neu'r eiddo o dan sylw.
- (4) Y darpariaethau a bennir at ddibenion paragraff (3) yw darpariaethau rheoliadau—
- (a) 4 (gofynion mewn perthynas â darparu'r gwasanaeth);
 - (b) 5(1) (gofynion mewn perthynas â'r datganiad o ddiben);
 - (c) 10(4) (gofynion i ddarparu'r gwasanaeth yn unol â pholisïau a gweithdrefnau);
 - (d) 12(1) (gofyniad i sicrhau addasrwydd y gwasanaeth);
 - (e) 12(3) (gofyniad i sicrhau addasrwydd y gwasanaeth);
 - (f) 15(1) (safonau'r cymorth – gofynion cyffredinol);
 - (g) 19 (diogelu – gofyniad cyffredinol);
 - (h) 22 (staffio – gofynion cyffredinol).

Troseddau – unigolion cyfrifol

55.—(1) Mae'n drosedd i'r unigolyn cyfrifol fethu â chydymffurfio â gofyniad unrhyw un neu ragor o'r darpariaethau a bennir ym mharagraff (2)(25).

(2) Y darpariaethau a bennir at ddibenion paragraff (1) yw darpariaethau rheoliadau—

- (a) 36(1) (dyletswydd i benodi rheolwr);
- (b) 37(1) (gofynion o ran addasrwydd ar gyfer penodi rheolwr);
- (c) 40(1) (dyletswydd i adrodd am benodi rheolwr i GCC a'r rheoleiddiwr gwasanaethau);
- (d) 40(2) (dyletswydd i adrodd am benodi rheolwr i GCC a'r rheoleiddiwr gwasanaethau);
- (e) 42(1) (ymweliadau);
- (f) 42(2) (ymweliadau);
- (g) 43(1) (goruchwyllo digonolrwydd adnoddau);
- (h) 43(2) (goruchwyllo digonolrwydd adnoddau, amllder adroddiadau);
- (i) 44(1) (adroddiadau eraill i'r darparwr gwasanaeth);
- (j) 49(4) (adolygiad o ansawdd y gwasanaeth);
- (k) 50(1) (datganiad o gydymffurfedd â'r gofynion o ran safonau'r cymorth);
- (l) 53(1) (hysbysiadau);
- (m) 53(3) (hysbysiadau).

RHAN 4

Darparwyr gwasanaethau sydd wedi eu datod etc. neu sydd wedi marw

Penodi datodwyr etc.

56. Rhaid i berson a benodir(26)—

- (a) yn ddi-oed, roi hysbysiad ysgrifenedig i'r rheoleiddiwr gwasanaethau o'i benodiad a'r rhesymau dros ei benodi;
- (b) o fewn 28 o ddiwrnodau i'w benodi, hysbysu'r rheoleiddiwr gwasanaethau am ei fwriadau ynghylch gweithrediad y gwasanaeth yn y dyfodol.

25 Am gosbau yn dilyn euogfarn am drosedd o dan y rheoliad hwn, gweler adran 51(1) o'r Ddeddf.

26 Gweler adran 30 o'r Ddeddf am y diffiniad o "person a benodir".

Marwolaeth darparwr gwasanaeth

57.—a) Pan fo darparwr gwasanaeth sy'n unigolyn wedi marw, rhaid i gynrychiolwyr personol yr unigolyn—

(a) yn ddi-oed, roi hysbysiad ysgrifenedig o'r farwolaeth i'r rheoleiddiwr gwasanaethau;

(b) o fewn 28 o ddiwrnodau i'r farwolaeth, hysbysu'r rheoleiddiwr gwasanaethau am eu bwriadau ynghylch gweithrediad y gwasanaeth yn y dyfodol.

(2) Caiff cynrychiolwyr personol yr unigolyn weithredu yn rhinwedd y darparwr gwasanaeth am gyfnod nad yw'n hwy nag 28 o ddiwrnodau neu am unrhyw gyfnod hwy (nad yw'n hwy nag un flwyddyn) y mae'r rheoleiddiwr gwasanaethau yn cytuno arno.

(3) Pan fo'r cynrychiolwyr personol yn gweithredu yn rhinwedd y darparwr gwasanaeth yn unol â pharagraff (2), mae Rhan 1 o'r Ddeddf yn gymwys gyda'r addasiadau a ganlyn—

(a) nid yw adran 5 (gofyniad i gofrestru) yn gymwys;

(b) mae adran 21(2) (unigolion cyfrifol) i'w darllen fel pe bai'r canlynol wedi ei fewnosod ar ôl paragraff (a)—

“(aa) pan fo cynrychiolwyr personol darparwr gwasanaeth sydd wedi marw yn gweithredu yn rhinwedd y darparwr gwasanaeth, fod yn un o'r cynrychiolwyr personol;”.

(4) Yn y rheoliad hwn, ystyr “y gwasanaeth” yw'r gwasanaeth neu'r gwasanaethau yr oedd y darparwr gwasanaeth sydd wedi marw wedi ei gofrestru i'w ddarparu neu eu darparu ar adeg ei farwolaeth.

RHAN 5

Rheoliadau o dan adran 21(5) o'r Ddeddf

Dynodiad unigolyn cyfrifol gan Weinidogion Cymru

58. Caiff Gweinidogion Cymru (yn lle darparwr gwasanaeth) ddynodi unigolyn i fod yn unigolyn cyfrifol, er nad yw gofynion adran 21(2) o'r Ddeddf wedi eu bodloni mewn cysylltiad â'r unigolyn, o dan yr amgylchiadau a ganlyn—

(a) bod y darparwr gwasanaeth yn unigolyn sydd wedi marw ac mae cynrychiolwyr personol y darparwr gwasanaeth wedi hysbysu'r rheoleiddiwr gwasanaethau nad ydynt yn bwriadu gwneud cais o dan adran 11(1)(c) o'r Ddeddf;

(b) bod y darparwr gwasanaeth yn unigolyn ac wedi hysbysu'r rheoleiddiwr gwasanaethau—

(i) na all gydymffurfio â'i ddyletswyddau fel unigolyn cyfrifol mwyach, a

(ii) y rhesymau dros hyn;

(c) bod y darparwr gwasanaeth yn gorff corfforaethol neu'n bartneriaeth ac wedi hysbysu'r rheoleiddiwr gwasanaethau—

(i) nad yw'r unigolyn sydd wedi ei ddynodi gan y darparwr gwasanaeth fel yr unigolyn cyfrifol yn gallu cydymffurfio â'i ddyletswyddau fel unigolyn cyfrifol mwyach,

(ii) y rhesymau dros hyn, a

(iii) nad oes unrhyw unigolyn arall sy'n gymwys i fod yn unigolyn cyfrifol ac sy'n gallu cydymffurfio â dyletswyddau unigolyn cyfrifol.

ATODLEN 1
Rheoliadau 2(1) a 23

RHAN 1

Gwybodaeth a dogfennaeth sydd i fod ar gael mewn cysylltiad â phersonau sy'n gweithio mewn gwasanaethau rheoleiddiedig

1. Prawf o bwy yw'r person gan gynnwys ffotograff diweddar.
2. Pan fo'n ofynnol at ddibenion cwestiwn sydd wedi ei esemptio yn unol ag adran 113A(2)(b) o Ddeddf yr Heddlu 1997(27), copi o dystysgrif cofnod troseddol ddilys a ddyroddir o dan adran 113A o'r Ddeddf honno ynghyd, ar ôl y diwrnod penodedig a phan fo'n gymwys, â'r wybodaeth a grybwyllir yn adran 30A(3) o Ddeddf Diogelu Grwpiau Hyglwyf 2006(28) (darparu gwybodaeth am waharddiadau ar gais).
3. Pan fo'n ofynnol at ddibenion cwestiwn sydd wedi ei esemptio ac a ofynnir at ddiben rhagnodedig o dan adran 113B(2)(b) o Ddeddf yr Heddlu 1997, copi o dystysgrif cofnod troseddol manwl ddilys a ddyroddir o dan adran 113B o'r Ddeddf honno ynghyd, pan fo'n gymwys, â gwybodaeth addasrwydd sy'n ymwneud â phlant (o fewn ystyr "suitability information relating to children" yn adran 113BA(2) o'r Ddeddf honno) neu wybodaeth addasrwydd sy'n ymwneud ag oedolion hyglwyf (o fewn ystyr "suitability information relating to vulnerable adults" yn adran 113BB(2) o'r Ddeddf honno).
4. Dau eirida ysgrifenedig, gan gynnwys geirida gan y cyflogwr diwethaf, os oes un.
5. Pan fo person wedi gweithio'n flaenorol mewn swydd yr oedd ei dyletswyddau yn cynnwys gweithio gyda phlant neu oedolion hyglwyf, cadarnhad, i'r graddau y bo'n rhesymol ymarferol, o'r rheswm pam y daeth y gyflogaeth neu'r swydd i ben.
6. Tystiolaeth ddogfennol o unrhyw gymhwyster perthnasol.
7. Pan fo'n berthnasol, tystiolaeth ddogfennol o gofrestrriad â GCC.
8. Hanes cyflogaeth llawn, ynghyd ag esboniad ysgrifenedig boddhaol o unrhyw fylchau mewn cyflogaeth.
9. Tystiolaeth o allu ieithyddol boddhaol at ddibenion darparu cymorth i'r unigolion hynny y mae'r gweithiwr i ddarparu cymorth ar eu cyfer.
10. Manylion cofrestrriad ag unrhyw gorff proffesiynol neu aelodaeth o gorff o'r fath.

RHAN 2
Dehongli Rhan 1

11. At ddibenion paragraffau 2 a 3 o Ran 1 o'r Atodlen hon—
 - (a) os nad yw'r person y mae'r dystysgrif yn ymwneud ag ef wedi ei gofrestru â gwasanaeth diweddarar'r GDG, nid yw tystysgrif ond yn ddilys—

27 1997 p. 50.

28 2006 p. 47. Mae adrannau newydd 30A a 30B i'w rhoi yn lle adrannau 30 i 32 o Ddeddf Diogelu Grwpiau Hyglwyf 2006 fel y'u deddfwyd yn wreiddiol o ganlyniad i amnewidiadau a wnaed gan adran 72(1) o Ddeddf Diogelu Rhyddidau 2012. Mae adran 72(1) i'w chychwyn ar ddiwrnod i'w benodi.

- (i) os y'i dyroddwyd mewn ymateb i gais gan y darparwr gwasanaeth yn unol â rheoliad 23(3) neu (6) (addasrwydd staff), a
 - (ii) os nad oes mwy na thair blynedd wedi mynd heibio ers i'r dystysgrif gael ei dyroddi;
- (b) os yw'r person y mae'r dystysgrif yn ymwneud ag ef wedi ei gofrestru â gwasanaeth diweddarau'r GDG, mae'r dystysgrif yn ddilys ni waeth pa bryd y'i dyroddwyd.

ATODLEN 2
Rheoliadau 2(1) a 30

Y cofnodion sydd i'w cadw

1. Mewn cysylltiad â phob unigolyn—

- (a) enw llawn;
- (b) dyddiad geni;
- (c) a yw'r person—
 - (i) yn blentyn a all gael ei fabwysiadu, ei riant neu ei warcheidwad;
 - (ii) yn berson sy'n dymuno mabwysiadu plentyn;
 - (iii) yn berson mabwysiedig, ei riant, ei riant geni, ei gyn-warcheidwad neu berson perthynol;
- (d) disgrifiad o'r cymorth y gofynnir amdano;
- (e) disgrifiad o'r angen am gymorth ynghyd ag unrhyw asesiad o'r angen hwnnw;
- (f) disgrifiad o'r cymorth a ddarperir;
- (g) a ddarperir y cymorth ar ran awdurdod lleol o dan reoliadau a wneir o dan adran 3(4)(b) o Ddeddf 2002;
- (h) cynlluniau gan gynnwys—
 - (i) cynlluniau cymorth mabwysiadu;
 - (ii) cynlluniau gofal a chymorth;
 - (iii) cynlluniau lleoliadau;
- (i) adolygiadau o'r cynlluniau y cyfeirir atynt yn is-baragraff (h).

2. Cofnod o unrhyw ffioedd gan y darparwr gwasanaeth i unigolion am ddarparu cymorth ac unrhyw wasanaethau ychwanegol.

3. Cofnod o'r holl gwynion a wneir gan unigolion neu eu cynrychiolwyr neu gan bersonau sy'n gweithio yn y gwasanaeth ynghylch gweithrediad y gwasanaeth, a'r camau gweithredu a gymerir gan y darparwr gwasanaeth mewn cysylltiad ag unrhyw gŵyn o'r fath.

4. Cofnod o'r holl bersonau sy'n gweithio yn y gwasanaeth, a hwnnw'n gofnod y mae rhaid iddo gynnwys y materion a ganlyn—

- (a) enw llawn a chyfeiriad cartref;
- (b) dyddiad geni;
- (c) cymwysterau sy'n berthnasol i weithio gydag unigolion a phrofiad o wneud gwaith o'r fath;
- (d) y dyddiadau y mae'r person yn dechrau cael ei gyflogi felly ac yn peidio â chael ei gyflogi felly;
- (e) a yw'r person wedi ei gyflogi gan y darparwr gwasanaeth o dan contract gwasanaeth, contract ar gyfer gwasanaethau, neu ac eithrio o dan contract, neu a yw wedi ei gyflogi gan rywun ac eithrio'r darparwr gwasanaeth;
- (f) y swydd sydd gan y person yn y gwasanaeth, y gwaith y mae'r person yn ei wneud a nifer yr oriau y mae'r person wedi ei gyflogi amdanynt bob wythnos;
- (g) copi o dystysgrif geni a phasbort (os oes ganddo un) y person;
- (h) copi o bob geirda a geir mewn cysylltiad â'r person;
- (i) hyfforddiant y mae'r person wedi ymgymryd ag ef, goruchwyliaeth ohono a'i arfarnu;
- (j) cofnodion o gamau disgyblu ac unrhyw gofnodion eraill mewn perthynas â chyflogaeth y person;

(k) cofnod o ddyddiad tystysgrif GDG ddiweddaraf y person ac a gymerwyd unrhyw gamau gweithredu o ganlyniad i gynnwys y dystysgrif.

ATODLEN 3 Rheoliad 31
Hysbysiadau gan y darparwr gwasanaeth

RHAN 1
Hysbysiadau i'r rheoleiddiwr gwasanaethau

1. Unrhyw ddiwygiad i'r datganiad o ddiben, 28 o ddiwrnodau cyn i'r datganiad o ddiben diwygiedig gymryd effaith.
2. Pan fo'r darparwr gwasanaeth (unigolyn neu sefydliad) yn newid ei enw.
3. Pan fo'r darparwr gwasanaeth yn gwmni, unrhyw newid i gyfarwyddwyr y cwmni.
4. Pan fo'r darparwr gwasanaeth yn unigolyn, penodi ymddiriedolwr mewn methdaliad mewn perthynas â'r unigolyn hwnnw.
5. Pan fo'r darparwr gwasanaeth yn gorff corfforaethol neu'n bartneriaeth, penodi derbynnydd, rheolwr, datodwr neu ddatodwr dros dro mewn perthynas â'r cwmni hwnnw neu'r bartneriaeth honno.
6. Pan fo'r darparwr gwasanaeth yn bartneriaeth, marwolaeth un o'r partneriaid.
7. Pan fo'r darparwr gwasanaeth yn bartneriaeth, unrhyw newid i'r partneriaid.
8. Absenoldeb disgwyliedig yr unigolyn cyfrifol am 28 o ddiwrnodau neu ragor, 7 niwrnod cyn i'r absenoldeb ddechrau.
9. Absenoldeb annisgwyl yr unigolyn cyfrifol, heb fod yn hwyrach na 7 niwrnod ar ôl i'r absenoldeb ddechrau.
10. Absenoldeb annisgwyl yr unigolyn cyfrifol am 28 o ddiwrnodau neu ragor, pan na fo hysbysiad ymlaen llaw wedi ei roi, yn union wrth i'r 28 o ddiwrnodau yn dilyn dechrau'r absenoldeb ddod i ben.
11. Bod yr unigolyn cyfrifol yn dychwelyd o fod yn absennol.
12. Bod yr unigolyn cyfrifol yn peidio â bod, neu'n bwriadu peidio â bod, yr unigolyn cyfrifol am y gwasanaeth.
13. Unrhyw gam-drin neu honiad o gam-drin mewn perthynas ag unigolyn sy'n ymwneud â'r darparwr gwasanaeth a/neu aelod o staff neu wirfoddolwr.
14. Bod y darparwr gwasanaeth, yr unigolyn cyfrifol neu'r rheolwr a benodir wedi ei euogfarnu o drosedd.
15. Unrhyw honiad o gamymddwyn gan aelod o staff.
16. Unrhyw ddigwyddiad a gaiff ei adrodd i'r heddlu.
17. Unrhyw ddigwyddiadau sy'n atal, neu a allai atal, y darparwr rhag parhau i ddarparu'r gwasanaeth yn ddiogel.
18. Unrhyw gynnig i newid cyfeiriad y brif swyddfa, 28 o ddiwrnodau cyn i'r newid ddigwydd.
19. Unrhyw atgyfeiriad i'r GDG yn unol â Deddf Diogelu Grwpiau Hyglwyf 2006.
20. Pan fo'r darparwr gwasanaeth, yr unigolyn cyfrifol neu'r rheolwr a benodir wedi ei gyhuddo o unrhyw drosedd a bennir yn yr Atodlen i Reoliadau Deddf Diogelu Grwpiau Hyglwyf 2006 (Meini Prawf Rhagnodedig a Darpariaethau Amrywiol) 2009(29), hysbysiad o'r drosedd a gyhuddir a'r man cyhuddo.
21. Unrhyw achos o gamfanteisio'n rhywiol neu'n droseddol ar blentyn neu o amheuaeth o gamfanteisio'n rhywiol neu'n droseddol ar blentyn.
22. Marwolaeth plentyn sydd wedi ei leoli ar gyfer ei fabwysiadu gan y gwasanaeth.

23. Cychwyn a chanlyniad unrhyw ymholiad amddiffyn plant sy'n ymwneud â phlentyn sydd wedi ei leoli ar gyfer ei fabwysiadu gan y gwasanaeth.

RHAN 2

Hysbysiad i'r Bwrdd Iechyd Lleol/grŵp comisiynu clinigol a Bwrdd Comisiynu'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol gan ddarparwr cymdeithas fabwysiadu

24. Marwolaeth plentyn sydd wedi ei leoli ar gyfer ei fabwysiadu gan y gwasanaeth.

25. Unrhyw ddamwain neu anaf difrifol a ddiodeffir gan blentyn sydd wedi ei leoli ar gyfer ei fabwysiadu gan y gwasanaeth.

RHAN 3

Hysbysiad i'r Bwrdd Iechyd Lleol/grŵp comisiynu clinigol a Bwrdd Comisiynu'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol gan ddarparwr asiantaeth cymorth mabwysiadu neu ddarparwr cymdeithas fabwysiadu sy'n darparu gwasanaethau cymorth mabwysiadu

26. Marwolaeth, damwain neu anaf difrifol plentyn wrth gael gwasanaethau cymorth mabwysiadu gan y gwasanaeth.

RHAN 4

Hysbysiad i'r asiantaeth leoli

27. Unrhyw gŵyn ddifrifol ynghylch darpar fabwysiadu a gymeradwywyd gan y gwasanaeth pan fo plentyn wedi ei leoli ar gyfer ei fabwysiadu gyda'r darpar fabwysiadu hwnnw gan asiantaeth fabwysiadu arall.

RHAN 5

Hysbysiaidau i'r awdurdod ardal

28. Marwolaeth plentyn sydd wedi ei leoli ar gyfer ei fabwysiadu gan y gwasanaeth.

29. Unrhyw ddamwain neu anaf difrifol a ddiodeffir gan blentyn sydd wedi ei leoli ar gyfer ei fabwysiadu gan y gwasanaeth.

30. Unrhyw gŵyn ddifrifol ynghylch darpar fabwysiadu a gymeradwywyd gan y gwasanaeth pan fo plentyn wedi ei leoli ar gyfer ei fabwysiadu gyda'r darpar fabwysiadu hwnnw gan y gwasanaeth.

31. Unrhyw gŵyn ddifrifol ynghylch darpar fabwysiadu a gymeradwywyd gan y gwasanaeth pan fo plentyn wedi ei leoli ar gyfer ei fabwysiadu gyda'r darpar fabwysiadu hwnnw gan asiantaeth fabwysiadu arall (os nas hysbyswyd fel yr asiantaeth leoli).

32. Cychwyn a chanlyniad unrhyw ymholiad amddiffyn plant sy'n ymwneud â phlentyn sydd wedi ei leoli ar gyfer ei fabwysiadu gan y gwasanaeth.

RHAN 6

Hysbysiadau i'r awdurdod lleoli gan ddarparwr cymdeithas fabwysiadu

33. Marwolaeth plentyn sydd wedi ei leoli ar gyfer ei fabwysiadu gan y gwasanaeth.

34. Unrhyw ddamwain neu anaf difrifol a ddiodefir gan blentyn sydd wedi ei leoli ar gyfer ei fabwysiadu gan y gwasanaeth.

35. Unrhyw gŵyn ddifrifol ynghylch darpar fabwysiadu a gymeradwywyd gan y gwasanaeth pan fo plentyn wedi ei leoli ar gyfer ei fabwysiadu gyda'r darpar fabwysiadu hwnnw gan asiantaeth fabwysiadu arall.

36. Cychwyn a chanlyniad unrhyw ymholiad amddiffyn plant sy'n ymwneud â phlentyn sydd wedi ei leoli ar gyfer ei fabwysiadu gan y gwasanaeth.

RHAN 7

Hysbysiadau i'r awdurdod lleoli gan ddarparwr asiantaeth cymorth mabwysiadu neu gymdeithas fabwysiadu sy'n darparu gwasanaethau cymorth mabwysiadu

37. Marwolaeth plentyn wrth gael gwasanaethau cymorth mabwysiadu gan y gwasanaeth.

38. Unrhyw ddamwain neu anaf difrifol a ddiodefir gan blentyn wrth gael gwasanaethau cymorth mabwysiadu gan y gwasanaeth.

39. Cychwyn a chanlyniad unrhyw ymholiad amddiffyn plant sy'n ymwneud â phlentyn sy'n cael gwasanaethau cymorth mabwysiadu gan y gwasanaeth.

RHAN 8

Hysbysiad i'r awdurdod perthnasol

40. Marwolaeth neu unrhyw ddamwain neu anaf difrifol a ddiodefir gan blentyn wrth gael gwasanaethau cymorth mabwysiadu.

RHAN 9

Hysbysiad i'r heddlu

41. Unrhyw achos o gamfanteisio'n rhywiol neu'n droseddol ar blentyn neu o amheuaeth o gamfanteisio'n rhywiol neu'n droseddol ar blentyn.

ATODLEN 4 Rheoliad 53
Hysbysiadau gan yr unigolyn cyfrifol

1. Penodi rheolwr (gweler rheoliad 37(1)).
2. Absenoldeb disgwylidig y rheolwr a benodir, am 28 o ddiwrnodau neu ragor, 7 niwrnod cyn i'r absenoldeb ddechrau.
3. Absenoldeb annisgwyl y rheolwr a benodir, heb fod yn hwyrach na 7 niwrnod ar ôl i'r absenoldeb ddechrau.
4. Absenoldeb annisgwyl y rheolwr a benodir, am 28 o ddiwrnodau neu ragor, pan na fo hysbysiad ymlaen llaw wedi ei roi, yn union wrth i'r 28 o ddiwrnodau yn dilyn dechrau'r absenoldeb ddod i ben.
5. Bod y rheolwr a benodir yn dychwelyd o fod yn absennol.
6. Trefniadau interim pan fo'r rheolwr yn absennol am fwy nag 28 o ddiwrnodau.
7. Bod rhywun ac eithrio'r rheolwr a benodir yn bwriadu rheoli neu yn rheoli'r gwasanaeth.
8. Bod y rheolwr a benodir yn peidio, neu'n bwriadu peidio, â rheoli'r gwasanaeth.